

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Kansalaistoiminta Pienperheyhdistyksessä

Sirpa Mertanen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sirpa Mertanen	Sivumäärä 46 ja 5 liitesivua
Työn nimi Kansalaistoiminta Pienperheyhdistyksessä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Ruut Kaukinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Pienperheyhdistys ry, Kaisli Syrjänen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Pienperheyhdistys ry:n jäsenistön mielipiteitä ja toiveita yhdistyksen kansalaistoiminnasta. Kartoitus toteutettiin sähköisellä kyselytutkimuksella. Pienperheyhdistys on yhden vanhemman perheiden kansalaisjärjestö, jonka perustehtäviä on yhden vanhemman perheiden sosiaalinen vahvistaminen ja yhden vanhemman perheiden aseman edistäminen suomalaisessa yhteiskunnassa.</p> <p>Yhdistys kehittää kansalaistoimintaansa, jotta se voisi paremmin toimia yhden vanhemman perheiden edunvalvojana. Kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelman tarkoituksena on aktivoida yhdistyksen jäseniä osallistumaan yhdistyksen toimintaan ja mallintaa yhdistyksen toimintaan aiemmin yhdistyksessä toimineen Lapsilisä-projektin hyviä kansalaistoiminnan käytänteitä. Mielipidekysely oli osa Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelman toteutusta.</p> <p>Kyselytutkimuksen tuloksista nousi keskeisesti esiin jäsenistön ero osallistumisaktiivisuudessa ja vertaistuen merkitys jäsenille. Opinnäytetyössä olen pohtinut osallistumista ohjaavia tekijöitä ja esitellyt jäsenten toiveita tulevaisuuden toiminnasta.</p> <p>Opinnäytetyöni on ammattialalle tärkeä, koska kansalaistoiminnalla on yhä merkittävämpi asema polarisoituvassa yhteiskunnassa ja ammattialallani voi toimia kansalaistoiminnan mahdollistajana ja innostajana.</p>	
Asiasanat Yhden vanhemman perheet, yksinhuoltajat, kansalaistoiminta, vaikuttaminen, vertaistuki	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Sirpa Mertanen	Number of Pages 46+5
Title Civic activities in Single Parents Association	
Supervisor(s) Ruut Kaukinen	
Subscriber and/or Mentor Single Parents Association, Kaisli Syrjänen	
Abstract <p>The goal of my thesis was to survey Single Parents Association's members' opinion and wishes of the association's civic activities. The survey was carried out by electronic questionnaire. Single Parents Association is a non-governmental organization for one-parent families. Purpose of the association is one-parent families' social reinforcement and promoting one-parent families' status in Finnish society.</p> <p>Association is developing civic activities in order to act better as one-parent families' trustee. The aim of civic activities' development plan is to activate members to participate in the association's activities. Association is modeling good practices from Lapsilisä-project to association's civic activities. Lapsilisä-project was association's own project aimed at influencing. The survey is part of the Single Parents Association's civic activities' development plan implementation.</p> <p>The survey results showed essentially the difference between the members of association to participate in the activity and how important peer support is for the members. The thesis I have been pondering factors that affect the participation of members and presented suggestions for future activities.</p> <p>My thesis is significant to the occupational field of Community Educator, because civic activities have crucial role in the society which is polarized all the time and a community educator can act as civic activities' inspirer and enabler.</p>	
Keywords One-parent families, lone parents, civic activity, influencing, peer support	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 YHDEN VANHEMMAN PERHEET SUOMESSA	7
3 VOIMIA VANHEMMILLE, MAHDOLLISUUKSIA LAPSILLE	9
4 PIENPERHEYHDISTYS KANSALAI SJÄRJESTÖNÄ	11
5 PALUU JUURILLE- LAPSILISÄN JA MIINOJEN MATKASSA	13
5.1 Lapsilisä-projekti	14
5.2 Miina-projekti	16
5.3 Kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelma	17
6 KANSALAISTOIMINNAN KYSELYTUTKIMUS	18
6.1 Kyselyyn vastanneet	22
7 TULOKSIA	24
7.1 Mielipiteitä yhdistyksen toiminnasta	25
7.2 Millaista toimintaan tulevaisuudessa	30
7.3 Merkityksellisimmät asiat Pienperheyhdistyksen toiminnassa	34
7.4 Yhteydenpito toiminnan ulkopuolella ja muu palaute toiminnasta	37
8 POHDINTA	39
8.1 Kansalaistoiminta saavutettavammaksi	41
8.2 Vertaistuki luo mahdollisuuksia kansalaistoiminnalle	43
9 LOPUKSI	44
LÄHTEET	45
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Pienperheyhdistys ry on Helsingin Ensikodissa asuneiden yksinhuoltajaäitien vuonna 1968 perustama kansalaisjärjestö. Yhdistys tarjoaa pääkaupunkiseudulla monipuolista toimintaa yhden vanhemman perheiden lapsille ja vanhemmille yhdessä ja erikseen. Pienperheyhdistys, kuten Virpi Dufvan mukaan monet muutkin sosiaali- ja terveysalan järjestöt ovat syntyneet aktiivisten kansalaisten aloitteesta, joilla on ollut tarve ja halu toimia yhdessä toisia tukien. Toimintaa varten on perustettu järjestö, jonka tehtäväksi on usein määritelty myös jäsenistön edunvalvonta. (Niemi & Dufa 2003,17.)

Yhteiskunnan muuttuessa myös järjestöt ovat uusiutuneet ja toiminta muokautunut tarvetta vastaavaksi. Pienperheyhdistyksen toiminnassa alkuperäinen kansalais- ja vaikuttamistoiminta jäivät taka-alalle, kun yhdistys alkoi tuottaa lastensuojelun avopalveluita, joille yhden vanhemman perheillä oli tarvetta laman jälkeisenä aikana. Tällä hetkellä Pienperheyhdistys tekee paluuta juurilleen, eli pyrkii palauttamaan ja lisäämään yhdistyksen toimintaan alkuperäistä kansalaisaktiivisuutta ja vaikuttamistoimintaa, jotta se pystyisi vahvemmin taistelemaan kasvavaa eriarvioitumista vastaan.

Kansalais- ja vaikuttamistoimintaa yhdistykseen on saatu jo päättyneen Lapsilisä-projektin (2010–2013) myötä, joka järjesti vaikuttamiseen tähtävästä ryhmätoimintaa pienituloisille yhden vanhemman perheille. Tällä hetkellä tarkoitus onkin juurruttaa kansalaistoiminnan kannalta hyviä käytänteitä yhdistyksen omaan toimintaan. Anssi Kempin ja Riitta Kittilän mukaan järjestötoiminnan ongelma tällä hetkellä on, ettei määräraikaisten hankkeiden tuloksia ja hyviä käytänteitä saada juurrutettua, vaan kehittämistyö saattaa jäädä kesken kun rahoitus loppuu (Lundbom & Herranen 2011, 176). Pienperheyhdistykselle on laadittu kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelma hyvien käytänteiden juurruttamiseksi ja jäsenistön aktivoimiseksi, opinnäytetyöni on myös osa sen toteutusta.

Yhdistyksen kansalaistoiminnan kehittäminen pitää tapahtua yhdessä jäsenistön kanssa ja jäsenten mielipidettä kuunnellen, jotta kansalaistoiminta tavoittaisi jäsenistön tarpeet ja toiveet. Jäsenistön mielipiteitä olen kartoittanut kansalais-

toiminnan kyselytutkimuksella, jonka toteutettiin keväällä 2012 jäsenille Sosiaalisen vahvistamisen suuntautumisopintojeni kehittämisprojektin yhteydessä. Koska aihe oli Pienperheyhdistykselle tärkeä, päätettiin kehittämisprojektista jatkaa opinnäytetyöllä, ja tämä kyselytutkimuksen raportti on opinnäytetyön lisäksi kehittämisprojektiraportti. Kehittämisprojektin tarkoituksena oli kyselytutkimuksen laatimisen lisäksi saada näkyviin jäsenten ero osallistumisaktiivisuudessa, ja opinnäytteessä tarkemmin pureutua tähän eroon ja sitä ohjaaviin tekijöihin, joita on saatu esille mielipidekyselyllä. Toinen opinnäytetyön tarkoitus on esitellä jäsenten toiveita yhdistyksen toiminnasta tulevaisuudessa.

Kuten Pia Lundbom ja Jatta Herranen kertovat, tätä aikaa leimaa vahva polarisaatiokehitys ja jatkuva muutos, jonka myötä kolmannen sektorin toimijoiden on uudistuttava ja toimittava turvaverkkona yhä useammille ihmisille, jotka ovat vaarassa syrjäytyä hyvän elämän piiristä ja yhteiskunnasta. Kuten Lundbom ja Herranen kuvaavat polarisaation vaikutukset näkyvät jo vahvasti sosiaali- ja terveysaloilla, kansalaisjärjestöjen puolestaan on turvaverkkona toimimisen lisäksi toimittava kanavana, jota pitkin hiljainen tieto ja ihmisten tarpeet kulkeutuvat päättäjätasolle. Tämän ketjun myötä kansalais- ja vaikuttamistoiminnan merkitys järjestöissä korostuu ja koen että opinnäytetyöni on ammattialalleni tärkeä ja ajankohtainen. (Lundbom & Herranen 2011, 5-7.)

Lukijalle haluan tässä työssä kertoa, miksi Pienperheyhdistyksen jäsenistölle tehtiin mielipidekysely yhdistyksen toiminnasta ja mitä mieltä jäsenistö on toiminnasta, erityisesti kansalaistoiminnan näkökulmasta, jotta näitä mielipiteitä voidaan hyödyntää yhdistyksen tulevaisuuden ja toimintamuotojen kehittämisessä jäsenten parhaaksi. Opinnäytetyön ja kehittämisprojektin ohjaavana lehtorina on toiminut Humanistisen ammattikorkeakoulun lehtori Ruut Kaukinen ja työelämäohjaajana Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnan koordinaattori Kaisli Syrjänen, joka toimi kehittämisprojektin aikana yhdistyksen Lapsilisäprojektin projektikoordinaattorina.

2 YHDEN VANHEMMAN PERHEET SUOMESSA

Yhden vanhemman perheistä puhutaan yleiskielessä usein yksinhuoltajaperheinä, mutta yhteiskunnan ja huoltajuusnäkökohtien muuttuessa on alettu käyttää käsitettä yhden vanhemman perhe, kuten Pienperheyhdistyksen Vuosikertomuksessa 2011 sanotaan. Opinnäytetyössä käytän molempia käsitteitä, tarkoittaen niillä samaa asiaa. (Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2011, 5.)

Anita Haataja määrittelee yksinhuoltajuuden seuraavasti: ”Yksinhuoltajalla tarkoitetaan yleiskielessä tavallisesti perhettä, jossa asuu yksi vanhempi ja vähintään yksi alaikäinen, alle 18-vuotias lapsi” (Forssén, Haataja, Hakovirta 2009, 46). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Tilasto ja indikaattoripankki SOTKANet:in mukaan Yksinhuoltajaperheiden määrä vuonna 2011 koko Suomessa oli 117 903. Määrä oli 20,3 % kaikista Suomessa asuvista lapsiperheistä, joita oli yhteensä 580 547. Helsingissä yksinhuoltajaperheiden määrä oli vuonna 2011 28,5 % kaikista Helsingissä asuvista lapsiperheistä, eli yli 8 % korkeampi koko maan prosenttilukuun verrattuna. (uusi.sotkanet.fi.) Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 Suomessa asuvista kaikista perhetyypeistä 17,6 % oli perheitä, joissa äiti asui lapsen kanssa ja 2,7 % perheitä, joissa isä asui lasten kanssa. (www.tilastokeskus.fi.)

Yksinhuoltajaperheitä on nykyisin kuitenkin hankala luokitella mm. yleistyneiden uusperheiden ja yhteishuoltajuussopimusten takia. Tilastoihin yhden vanhemman perheet lasketaan asumiseen perustuvien tietojen pohjalta. Myös Haataja kirjoittaa artikkelissaan rajanvedon hämärtyneen yhden ja kahden huoltajan lapsiperheiden välillä perhetilanteiden monimuotoistumisen myötä. (Forssén, Haataja, Hakovirta 2009, 47.)

Haatajan mukaan yleisin syy yksinhuoltajuuteen on avio- tai avoliiton päättyminen. Muita syitä yksinhuoltajuuteen ovat lapsen hankinta tarkoituksellisesti tai suunnittelemattomasti avio- tai avoliiton ulkopuolella tai puolison kuolema. (Forssén, Haataja, Hakovirta 2009, 46) Minna Rantalaiho huomauttaa artikkelissaan, että toisin kuin vielä 1980-luvulla yksinhuoltajuus voi nykyisin olla myös

harkittua ja haluttua, ja että yksihuoltajaksi voi tulla myös adoptoimalla lapsen yksin. (Forssén, Haataja, Hakovirta 2009, 43.)

Ritva Nätkin kirjoittaa kansalaistoiminnalla olleen suuri merkitys yhden vanhemman perheiden aseman parantamisessa viime vuosi sadalla. Aluksi työläisnaisliikkeet puolustivat voimakkaasti äitien ja lasten asemaa ja heidän yhdessä pysymisen merkitystä, myöhemmin sitä toteutettiin ensikodeissa. Nätkin mainitsee myös, ettei mikään aiemmin sosiaalisena ongelmana pidetty asia ole muuttunut ajattelutavoissa niin paljon, kuin lapsen ja avioliiton ulkopuolella synnyttäneen tai eronneen äidin asema, muutos tapahtui 1960-luvun murroksen myötä, jolloin postmoderni ajattelutapa syntyi. Postmodernin ajattelutavan myötä, luonnollisena ja toimivana pidetystä ydinperheihanteesta on luovuttu ja moninaisten perhemallien on katsottu synnyttävän erilaisuutta, eikä yksinhuoltajuutta koeta enää sosiaalisesti ongelmaksi. (Forsberg & Nätkin 2003, 31–37.)

Forssén, Haataja ja Hakovirta toteavat Yksinhuoltajuus Suomessa julkaisun aloitus luvussa yksinhuoltajien asemasta suomalaisessa yhteiskunnassa seuraavasti ”Heikosta taloudellisesta asemastaan huolimatta yksinhuoltajat ovat edelleen näkymätön ryhmä suomalaisessa perhe- ja sosiaalipolitiikassa.” (Forssén, Haataja, Hakovirta 2009, 17). Elina Pylkkäsen syitä yksinhuoltajien pienituloisuuteen on tulonsiirtojen tason heikkeneminen, yksinhuoltajien matalampi työllisyysaste, sillä yksinhuoltajien on hankalampi työllistyä ja heidän palkkatasonsa on keskiarvoisesti matalampi (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström 2009, 94).

Vaikka yhden vanhemman perheet huomioidaan taloudellisesti yksinhuoltajille myönnettävissä tuissa tai etuuksissa, yhden vanhemman perheiden asema ei ole edelleenkään lähtökohtaisesti tasaveroinen kahden vanhemman perheiden kanssa. Eriarvoistumista lisää kokoajan kehittyvä polarisaatio eli yhteiskunnan kahtiajakautuminen. Jotta polarisaation vaikutuksia pystytään hillitsemään, tarvitaan kansalaistoimintaa ylläpitämään ja edistämään yhden vanhemman perheiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

3 VOIMIA VANHEMMILLE, MAHDOLLISUUKSIA LAPSILLE

Pienperheyhdistys ry on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton yhden vanhemman perheiden kansalaisjärjestö, joka tarjoaa jäsenilleen tämän luvun otsikon mukaista toimintaa, mm. leirejä, retkiä, tapahtumia ympäri vuoden. Yhdistyksen toiminta keskittyy pääkaupunkiseudulle, pääosin Helsinkiin. Yhdistyksellä on lähes 1000 jäsentä, joiden lisäksi vuosittain yhdistyksessä toimii noin 300 vapaaehtoista. Pienperheyhdistyksen toimintaa rahoittavat mm. Raha-automaattiyhdistys ja Helsingin kaupunki. Pienperheyhdistys ry on Ensi- ja turvakotienliiton jäsenjärjestö. (Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2012,7.)

Pienperheyhdistyksen toiminta tähtää monimuotoisuudessaan yhden vanhemman perheiden sosiaaliseen vahvistamiseen. Pia Lundbom ja Jatta Herranen määrittelevät sosiaalisen vahvistamisen tarkoittavan yksilön kokonaisvaltaista tukemista, jolla tähdätään yksilön hyvinvointiin ja sen edistämiseen. Lundbom ja Herranen nojaavat määritelmässään Nuorisolakiin (72/2006), jonka mukaan sosiaalinen vahvistaminen on ”nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi”. Lundbom ja Herranen pitävät käsitettä kuitenkin niin laajana, että sen määrittelemine lyhyesti on haastavaa, eikä tiettyä määritelmää käsitteelle ole aiemmin laadittu, vaikka suuressa osassa kansalaisjärjestöissä toteutetaan sosiaalisen vahvistamisen käytänteitä. (Lundbom & Herranen 2011, 6.)

Pienperheyhdistyksen toimipisteitä Sörnäisissä sijaitsevan toimiston ja toimitilojen lisäksi ovat Perhepaikka Punahilkka, joka on avopalvelupiste Jakomäessä ja Järjestötalo Merikehto Vuosaarella, joka tarjoaa toimintaa vuosaarelaisille perheille. Pienperheyhdistys järjestää myös tapaamispaikkatoimintaa, joka mahdollistaa lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman turvallisen tapaamisen. Lisäksi viikoittain järjestetään eripuolilla Helsinkiä Tenavatupatoimintaa, joka on lasten tilapäinen hoitopaikka. (Pienperheyhdistyksen www-sivut.)

Vapaaehtoistoiminnalla on myös merkittävä tehtävä Pienperheyhdistyksessä mm. mieskaveritoiminnassa, jossa vapaaehtoiset miehet toimivat kavereina lapsille, joilla ei ole suhdetta omaan isäänsä. Tällä samalla vapaaehtoistoimin-

nan periaatteella toimii myös yhdistyksen Mummila- toiminta, jonka puitteissa järjestetään toimintaa kummi-isovanhemmille ja lapsille. Yhdistyksen www- sivuilla mieskaveri ja kummi-isovanhempi toimintaa kuvataan yhden vanhemman perheiden sosiaalisenverkoston laajentumista tukevana toimintana, lisäksi he tuovat lisää aikuisuutta yhden vanhemman perheille. (Pienperheyhdistyksen www-sivut.)

Pienperheyhdistyksessä oli kehittämisprojektin työelämäharjoittelun aikana käynnissä Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama Lapsilisä-projekti (2010–2013), joka oli vaikuttamiseen tähtäävää ryhmätoimintaa, jolla pyritään saamaan näkyvyyttä lapsiperheköyhyydelle ja yksinhuoltajien taloudellisesti ahdingollisille tilanteille. Tein suurimman osan kehittämisprojektin työelämäharjoittelusta juuri Lapsilisä-projektin parissa, jossa myös tämän työn idea eli yhdistyksen kansalaistoiminnan kartoittaminen muotoutui. (Lapsilisä-projektin www-sivut.)

Kehittämisprojektin työelämäharjoittelun aikana Pienperheyhdistyksessä oli meneillään myös Ensi- ja turvakotien liiton hallinnoima Miina-projekti, jonka tarkoituksena oli tukea väkivaltaa kokeneiden naisten voimaantumista ja osallisuutta (Ensi- ja turvakotien liiton www-sivut). Halusin tuoda Miina-projektin toiminnan esille, koska sen keskeisenä toimintamuotona oli vertaisryhmätoiminta, joka on ollut opinnäytetyöni kannalta Lapsilisä-projektin ryhmätoiminnan ohella merkittävää kansalaistoimintaa Pienperheyhdistyksessä.

Pienperheyhdistyksen toiminnan tärkeitä elementtejä ovat mm. vertaistoiminta, yhteisöllisyys, virkistymistoiminta ja vaikuttamistoiminta, nämä kaikki mahdollistavat yhdenvanhemman vanhemman perheiden sosiaalinen verkoston laajenemisen ja sosiaalisesti vahvistavat yhden vanhemman perheitä. Koska Pienperheyhdistyksen toiminta on monimuotoista, sen merkitys jäsenille on erilainen ja yksilöllinen. Toiselle se voi olla mukavaa harrastustoimintaa, toiselle tärkeä sosiaalinen verkosto arjesta selviytymisessä, tätä eroa ja näitä tarpeita pyrin opinnäytetyössäni nostaman esille.

Lundbom ja Herranen pohtivat kirjassaan, ketkä ovat sosiaalisen vahvistamisen tarpeessa ja päätyvät ajatukseen, että jokainen ihminen voi jossain vaiheessa

elämäänsä tarvita sosiaalista vahvistamista. Merkittävää kuitenkin on että yksilö- ja yhteisötaso kulkevat käsi kädessä, jolloin hyvinvoivalla yksilöllä on voimavaroja toimia aktiivisesti yhteisöjen jäsenenä, mutta samalla yhteisöt lisäävät yksilön hyvinvointia. (Lundbom & Herranen 2011,6.)

Pienperheyhdistyksen toimintaan osallistuvia, esimerkiksi Punahilkkan kävijöitä, tapaamispaikka toiminnan asiakkaita tai Lapsilisä-projektin osallistujia ei veloiteta liittymään Pienperheyhdistykseen, joten Pienperheyhdistyksen toimintaan osallistuu vuosittain huomattava määrä ihmisiä, jotka eivät ole Pienperheyhdistyksen varsinaisia jäseniä. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuitenkin tarkastella ainoastaan jäsenten mielipiteitä Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnasta.

4 PIENPERHEYHDISTYS KANSALAI SJÄRJESTÖNÄ

Pienperheyhdistyksen säännöissä yhdistyksen tärkeäksi tehtäväksi vertaistoinnin ja yhdistystoiminnan ohella määritellään yhdistyksen merkitys kansalaisjärjestönä.

2 § Pienperheyhdistyksen tarkoituksena on toimia yksivanhempaisien perheiden aseman parantamiseksi, edistää lasten aseman parantamista yhteiskunnassa, kehittää ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä sekä muokata yleistä mielipidettä erilaisia perhemuotoja hyväksyväksi (Pienperheyhdistys ry:n säännöt)

Pienperheyhdistyksen ensimmäinen palkattu toiminnanjohtaja Eija Pieviläinen kirjoitti Pienperheyhdistyksen 25-vuotisjuhlajulkaisussa vuonna 1993 yhdistyksen perustamisesta seuraavasti: ”Kaikki alkoi vuonna 1968, kun Helsingin Ensi kodissa asuneet au-äidit halusivat laitoksesta kotiuduttuaan jatkaa yhteistyötään ystävinä, tuttavina ja toistensa tukijoina. Ennen muuta haluttiin kaikille au-lapsille yhtäläiset oikeudet muiden lasten kanssa.” (Tamminen 1993, 14.) Vaikka toiminta on vuosien varrella muuttunut ja monipuolistunut jäsenistön tarpeiden ja yhteiskunnallisten rakenteiden muuttuessa, on perustehtävä säilynyt samana.

Eija Pieviläinen kuvaa 1970-luvun Pienperheyhdistyksen äitejä aktiivisiksi vaikuttajiksi, jotka osallistuivat useisiin mielenosoituksiin ja marsseihin, jotta yksin-

huoltajaperheiden lapsien elämä helpottuisi ja yksinhuoltajaperheet saisivat tasavertaisen perheen arvon (Tamminen 1993, 14). Mielenosoitukset, marssit ja kannanotot ym. ovat vuosien varrella tehneet tehtävänsä ja saavuttaneet tavoitteita, mutta samalla myös kansalaistoiminta on muuttanut muotoaan Pienperheyhdistyksessä.

Nykyisin yhden vanhemman perheiden asema suomalaisessa yhteiskunnassa on mielipiteissä ja keskustelussa muuttunut neutraalimmaksi aiemmasta jopa leimaavasta asetelmasta. Minna Rantalaiho kirjoittaa artikkelissaan yksinhuoltajuuden yhteiskunnallisen ja kulttuurisen sukupuoli ajattelun jäməhtäneen, sillä edelleen yksinhuoltajuus liitetään useimmiten äitiyteen. 2000-luvun perhepolitiikassa on kuitenkin keskitytty jaetun vanhemmuuden tukemiseen, jolloin lapsi keskeinen ajattelumalli toteutuu. (Forssén, Haataja, Hakovirta 2009, 43.)

Vaikka yksinhuoltajuus ei enää ole tabu, niin mm. taloudellinen tasa-arvo yhdenvanhemman perheiden ja perinteisten ydinperheiden välillä ei toteudu, joten kansalaistoiminnalla on edelleen merkittäviä tehtävä yhdenvanhemman perheiden ja lasten tasa-arvon edistämisessä.

Aaro Harjun mukaan kansalaistoiminnan elementtejä ovat; oman konkreettisen työpanoksen antaminen, toiminnan itsestä ja lähipiiristä pois päin suuntautuminen, yhdessä toimiminen, niin että on osa jotain suurempaa organisoitua toimintaa ja että toimintaa tehdään yhteiseksi hyväksi. (Harjua 2003,10.)

Pienperheyhdistyksen toiminta muuttui vuosien varrella monipuolisia palveluita tarjoavaksi kolmannen sektorin toimijaksi. Muutosta on edesauttanut myös os-topalvelusopimukset Helsingin kaupungin ja Pienperheyhdistyksen välillä. Pienperheyhdistyksessä oli vuonna 2006 korkeimmillaan 25 vakituista työntekijää, joista yli 15 työtehtävät liittyivät perhetyöhön. Vaikka Pienperheyhdistys tarjoaa jäsenilleen ja muille osallistujille voittoa tuottamattomia palveluita, yhdistys haluaa säilyttää itsensä ennen kaikkea kansalaisjärjestönä, jollaiseksi se alun perin luotiin. (Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2006, 28–29.)

5 PALUU JUURILLE- LAPSILISÄN JA MIINOJEN MATKASSA

Tällä hetkellä Pienperheyhdistyksen tärkeimmäksi toimintamuodoksi on noussut vertaistoiminta ja sen ohella kansalaistoiminta. Yhdistyksen aiemmin tarjoamia lastensuojelun avopalveluita on karsittu, niin että varsinaisista palveluista on jäljellä vain tapaamispaikkatoiminta. Työntekijöiden määrä on karsiutunut 11 vakituisen työntekijään, joiden lisäksi yhdistyksessä työskentelee useita osa-aikaisia mm. lastenhoitajina. Työntekijöiden toimenkuvat kohdentuivat aiemmin enemmän yksilötyöhön, nykyisin enemmän ryhmätoiminnan ohjaamiseen. Muutoksen myötä yhdistys tavoittaa nykyisin myös enemmän perheitä kuin aiemmin, vaikka työntekijämäärä on laskenut lähes puoleen aiemmasta.

Yhdistyksen toiminnanjohtaja Juha Turtiaisen mukaan syitä toiminnan muutokseen ovat mm. Raha-automaattiyhdistyksen kriteerit toiminnalle, johon myönnetään avustusta, sekä ostopalvelusopimusten päättyminen Helsingin kaupungin kanssa. Lisäksi muutos on ollut yhdistyksen oma valinta, tehdä paluuta juurille ja lisätä kansalaistoimintaa yhdistyksen toimintaan. (Turtiaisen haastattelu 7.12.2012.)

Raha-automaattiyhdistyksen avustuskriteerit seuraavat yhteiskunnan tilaa ja keskittää rahoituksensa toimintaan ja palveluihin, johon tarvitaan kolmannen sektorin tukea. Esimerkiksi 1990- luvulla ja vielä 2000-luvun alussa taloudellisen taantuman, jälkiä korjatessa Raha-automaattiyhdistys satsasi avustuksia lastensuojelutyöhön sekä syrjäytymistä ehkäisevään toimintaan. Tämä vaikutti myös Pienperheyhdistyksen toimintaan näihin aikoihin, kun yhdistyksen tarjoamat palvelut lisääntyivät.

Raha-automaattiyhdistys kertoo [www-sivuillaan](http://www.sivuillaan) suuntaavan avustuksensa avustusstrategiakaudella 2012–2015 toimintaan, joka tukee ihmisen itsensä suoriutumista ja elämänhallintaa, erityisesti vertaistukitoimintaan ja vapaaehtoistoimintaan. Näihin kriteereihin Pienperheyhdistyksen toukokuussa 2013 päättynyt Lapsilisä-projekti ja tällä hetkellä käynnissä oleva mieskaveritoiminnan Pikkukaveria ei jätetä - projekti istuvat. (Raha-automaattiyhdistyksen [www-sivut](http://www.sivut).)

Lapsilisä- ja Miina-projekteilla on ollut tärkeä tehtävä tuottaa myös tietoa ja tietoisuutta niin lapsiperheköyhyydestä, kuin perheväkivallasta, jolloin osallistujien ns. hiljaisentiedon merkitys korostuu. Molemmissa projekteissa on käyty myös aktiivista keskustelua kokemusasiantuntijuudesta ja sen merkityksestä yhteiskunta- ja palvelurakenteiden muotoutumisessa.

Jotta projektien osallistujat on saatu herkistymään ja motivoitumaan toiminnalle, on ensiarvoisen tärkeää ollut että toimintaa on lähdetty luomaan ja synnyttämään osallistujien elämismaailmasta käsin, kuten Leena Kurki kirjassaan kertoo (Kurki 2000, 136). Lapsilisä- ja Miina-projektien toiminta alkoi ja pysyi matalan kynnyksen toimintana, jotta toiminta tavoitti halukkaat osallistujat. Tällä hetkellä Pienperheyhdistyksen matalan kynnyksen toimintaa on avoimissa perhekahvioloissa Merikehdossa ja Punahilkassa, sekä yhdistyksen avoimissa tilaisuuksissa.

5.1 Lapsilisä-projekti

Lapsilisäprojekti oli Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama kolmivuotinen hanke, joka päättyi keväällä 2013. Toiminta oli suunnattu pienituloisille yhden vanhemman perheille. Tavoitteena oli saada näkyvyyttä lapsiperheköyhyydelle, joka kohdistuu nykypäivänä erityisesti yhden vanhemman perheisiin. Näkyvyyttä asialle todella tarvitaan, koska Elina Pylkkäsen kirjoittaa artikkelissaan, että joka neljäs yhden vanhemman perhe luokitellaan pienituloiseksi ja köyhyysriski kohdistuu eniten yksinhuoltajaperheisiin verrattaessa muihin kotitalouksiin (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström 2009, 94).

Lapsilisä-projektin kaksi työntekijää ohjasivat ryhmätoimintaa pääkaupunkiseudulla, jota kuvataan Pienperheyhdistyksen vuoden 2011 Vuosikertomuksessa seuraavasti: ” Ryhmätoiminnan avulla osallistujille tarjoutuu mahdollisuus vertaistukeen, uusien asioiden oppimiseen yhteiskunnan toiminnasta ja vaikuttamismahdollisuuksista. Tilaisuus oman äänen kuuluville saamiselle ja itselle tärkeiden asioiden tekeminen yhdessä muiden kanssa on oleellista” (Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2011, 20).

Kaikissa Lapsilisä-projektin osallistujaryhmissä on toteutettu samaa ryhmätoiminnanrunkoa, jotta sen mallintaminen olisi helpompaa myös yhdistyksen tai yhteistyökumppanien toimintaan. Ryhmätoiminnan rungon mukaan ryhmät aloitetaan käymällä läpi ja keskustelemalla aihepiiriä käsittelevää faktatietoutta, jonka jälkeen tutustutaan vaikuttamismahdollisuuksiin ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Samalla käydään läpi vanhemmuuteen ja yksinhuoltajuuteen liittyviä tunteita ja muita ryhmäläisiä kiinnostavia aiheita. Ryhmätoiminnan edessä vertaistuen merkitys kasvaa ja ohjaajan rooli pienenee. Ohjatun ryhmätoiminnan loputtua ryhmää kannustetaan toimimaan vertaisryhmänä, jolloin ohjaaja voi edelleen tukea ryhmää tapaamisten järjestämisessä. Tärkeää ryhmätapaamisten onnistumiseksi on ollut myös lastenhoidon järjestäminen, jotta vanhemmat voivat keskittyä paremmin ja keskustella avoimemmin, ilman lasten kaiken kuulevia korvia (Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2012, 25-26).

Ryhmätoiminnassa korostui yhteisöllisyyden ja vertaistoiminnan merkitys, joiden voimalla pyritään yhdessä vaikuttamaan yhteiskuntarakenteisiin, jotka heikentävät pienituloisten yksinhuoltajaperheiden taloudellista asemaa. Kirjassaan Sosiokulttuurinen innostaminen Leena Kurki korostaa yhteisön merkitystä sosiokulttuurisen innostamisen onnistumiseksi:

Toiminta tapahtuu yhdessä toisen ihmisen kanssa, ihmisten, jotka jakavat yhteisen tietoisuuden, yhteiset unelmat ja tavoitteet paremmasta arkipäivästä. Innostamisessa korostetaan yksilön ja yhteiskunnan, toimijan ja rakenteen, suhteen ja sen laadun merkitystä; rakenne luo toki toimintaa, mutta samalla toiminta uusintaa rakenteita. (Kurki 2000, 129.)

Aikuisten ohjatun ryhmätoiminnan lisäksi lasten ääni pyrittiin saamaan kuuluville, eli myös vanhemmille lapsille ja nuorille järjestettiin vaikuttamiseen tähtäävää ryhmätoimintaa. Lasten ja nuorten kanssa on tehty esimerkiksi elokuvia, lehtiä, valokuvanäyttely ym. luovin menetelmin toteutettuja työpajoja. Ryhmätoiminnan lisäksi Lapsilisä-projekti on järjestänyt ja osallistunut erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin, jolloin myös sellaiset Lapsilisä-projektin osallistujat, jotka eivät ole voineet sitoutua ryhmään ovat päässeet mukaan toimintaan.

5.2 Miina-projekti

Miina- projekti oli Ensi- ja turvakotien liiton koordinoima hanke vuosina 2008–2012, jossa väkivaltaa kokeneet naiset pääsivät käsittelemään kokemuksiaan ja selviytymistään vertaisryhmissä. Pienperheyhdistyksen lisäksi hanke toteutettiin kahdessa muussa Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksissä; Oulun Ensi- ja turvakoti ry:ssä ja VIOLA- väkivallasta vapaaksi ry:ssä. Miina-projekti on Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama projekti. (Pienperheyhdistys Vuosikertomus 2011, 25.)

Miina- projektin tavoitteina oli vahvistaa väkivaltaa kokeneen naisen osallisuutta ja voimaantumista samalla tukien naisen selviytymistä, kehittää väkivaltatyön avotyöhön naista osallistavia toimintamuotoja ja työmenetelmiä, sekä kehittää Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenyhdistysten väkivaltatyöhön liittyvää kansalaistoimintaa (Ensi- ja turvakotien liiton www-sivut).

Pienperheyhdistyksessä toiminta keskittyi Vuosaaressa sijaitsevaan Järjestöalo Merikehdon tiloihin, jossa vertaisryhmät pääsääntöisesti kokoontuivat. Suljetun vertaisryhmätoiminnan lisäksi Merikehdossa järjestettiin perhekahvilatoimintaa, joka madalsi osallistujien kynnystä tulla mukaan toimintaan. Ryhmätoiminnan lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus yksilötapaamisiin hankkeen työntekijän kanssa.

Pääsin kehittämisprojektini työelämäharjoittelussa tekemään Miina-projektin osallistujaryhmälle haastattelun ryhmätoiminnasta, jossa huomasin miten paljon vertaisryhmätoiminnassa oli käsitelty mm. kokemusasiantuntijuutta, vertaistukea ja kansalaistoimintaa. Olin valmistautunut selittämään auki, silloin vielä itsellenikin kankeat sanat, mutta en ehtinyt kuin lukea kysymyksen ja keskustelu kävi jo vireänä. Myös toiminnasta näkyväksi tehdyt asiat, mm. Ruusukuja 76- näyttely osoittaa, miten toiminnallista Miina-ryhmän toiminta Merikehdossa oli ja miten suuri osuus toiminnallisuudesta on ollut vankan yhteisöllisyyden ja vertaistuen ansiota. Kuten jo aiemmin mainitsin, Miina-projektin tärkeä tehtävä oli toimia myös kokemusasiantuntijuuden kanavana (Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2011, 25).

5.3 Kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelma

Edellä esittelemieni projektien juurruttamiseksi ja kansalaistoiminnan lisäämiseksi Pienperheyhdistyksen toimintaan toiminnanjohtaja Juha Turtiainen yhdessä muiden työntekijöiden kanssa teki yhdistykselle kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelman. Suunnitelman tavoitteina on jäsenien aktivointi, saada vaikuttamistoiminnasta kiinnostavaa, sekä rekrytoida ja sitouttaa uusia vertaisohjaajia. Alkuperäinen Kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelma on liitteenä (Liite 1.) tämän työn lopussa, josta olen poiminut alla näkyvään kolmioon (Kuva 1.) tähän opinnäytetyöhön keskeisesti liittyvät tavoitteet. Opinnäytetyössä tavoittelin kolmiosta ympäröityä osaa, eli pyrin kartoittamaan jäsenistön mielipidettä yhdistyksen kansalaistoiminnasta.

Kuva 1. Pienperheyhdistyksen Kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelmassa kehittämistehtäväni oli kansalaistoiminnan kartoittaminen.

Lapsilisä-projektin myötä yhdistyksen toimintaan on palanut osallistujista ja jäsenistöstä lähtevä vaikuttamistoiminta, joka on keskeinen kansalaistoiminnan elementti. Lapsilisä- ja Miina-projektien yhteydessä yhdistyksen ryhmätoiminta on uudistunut vertaistuen näkökulmasta, ja projekteista kertyneitä vertaistoimin-

nan käytänteitä tullaan mallintamaan myös muuhun yhdistyksen ryhmätoimintaan.

Näiden kaikkien toimintamuotojen lisääminen on vaikuttanut positiivisesti Pienperheyhdistyksen kuvaan kansalaisjärjestönä. Yhdistyksen toimintaan on tullut mukaan uusia jäseniä ja samalla vanhoja jäseniä on alkanut kiinnostaa yhdistyksen toiminta uudella tasolla. Yhdistyksen toimintaan, mutta ennen kaikkea näihin projekteihin voidaan liittää käsite sosiokulttuurinen innostaminen. Leena Kurki kuvaa kirjassaan Sosiokulttuurinen Innostaminen sen tarkoittavan mahdollisuuksien ja tilan antamista ihmisten väliselle kanssakäynnille ja kommunikaatiolle, joka edistää ja vahvistaa ihmisten osallistumista, osallisuutta ja oman äänen kuuluville saantia. (Kurki 2000, 21.)

6 KANSALAISTOIMINNAN KYSELYTUTKIMUS

Kun keväällä 2012 päätimme Lapsilisä-projektin projektikoordinaattori Kaisli Syrjäsen ja Pienperheyhdistyksen toiminnanjohtaja Juha Turtiaisen kanssa, että kehittämisprojekti aiheeni on kartoittaa kansalaistoimintaa Pienperheyhdistyksessä, oli pohdittava millä menetelmällä tutkimus tehtäisiin. Kehittämisprojektin tavoitteena oli kartoittaa jäsenistön mielipiteitä yhdistyksen sen hetkisestä kansalaistoiminnasta, joiden perusteella voi parantaa jäsenten osallistumista ja osallisuutta yhdistyksen toimintaan ja samalla edistää osallistujan sosiaalista vahvistumista yhdistyksessä. Jotta muiden olisi helpompi hyödyntää tutkimusaineistoa ja tuloksia päädyin tekemään määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta. Oletuksemme oli, että jäsenistössä on suuria eroja sen suhteen kuinka usein ja millaiseen toimintaan jäsenet osallistuvat ja näiden erojen kartoittaminen oli kehittämisprojektini tarkoitus.

Kansalaistoiminnan tutkimuskyselyn tekeminen piti olla alun perin vain kehittämisprojektini, joten opinnäytetyön tutkimuskysymykset on tehty vasta kyselyn toteuttamisen jälkeen, mutta niistä ilmenee mitä kyselyllä haluttiin tavoittaa.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä mieltä Pienperheyhdistyksen jäsenistö on yhdistyksen kansalaistoiminnasta?
2. Millaista kansalaistoimintaa jäsenistö haluaa tulevaisuudessa Pienperheyhdistyksessä?

Tiedon keruussa käytin kyselytutkimus menetelmää, jolloin vastaaminen on nopeampaa ja vaivattomampaa ja myös tiedon analysointi on selkeämpää. Kyselyn tekemiseen käytin Surveypal- kyselytyökalua, joka mahdollisti kyselyn tekemisen sähköisesti. Pohdin kannattaisiko kysely lähettää myös postitse, jotta myös sellaiset jotka eivät käytä Internetiä pääsisivät vastaamaan kyselyyn, mutta ajan säästämiseksi luovuin ajatuksesta, lisäksi sähköisen kyselyn tekeminen oli kustannustehokkaampaa.

Jäsenet, joiden sähköpostiosoitteet yhdistyksellä oli, saivat sähköisen jäsenkirjeen yhteydessä linkin kansalaistoiminnan kyselyyn. Linkki kansalaistoiminnan kyselyyn oli myös Pienperheyhdistyksen www-sivuilla, jota kautta kaikki muut pääsivät vastaamaan kyselyyn, joiden sähköpostiosoitetta ei ollut tiedossa. Kyselytutkimuksesta tiedotettiin jäsenkirjeen yhteydessä jäsenistölle. Kysely oli avoinna vastaajille 28.4.–9.5.2012 välisenä aikana.

Sirkka Hirsjärvi, Pirkko Remes ja Paula Sajavaara kertovat kirjassa Tutki ja kirjoita kyselytutkimuksen olevan tehokas tapa kerätä tietoa, sillä silloin kustannukset ja aikataulun voi ennakoida ja suunnitella melko tarkasti. Kyselytutkimuksen heikkous on tulosten tulkinnessa ja tutkimus voi jäädä usein melko pinnalliseksi. Toinen suuri uhka kyselytutkimuksessa on kato, eli kyselyyn ei saada tarpeeksi vastauksia. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 196.)

Suurin osa kyselylomakkeen kysymyksistä oli strukturoituja, eli suljettuja kysymyksiä. Niissä vastaajalle annetaan valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee rastittamalla itselleen sopivan vaihtoehdon (Heikkilä 2008, 50). Perustiedoissa kartoitin vastaajien perhekokoja ja osallistumisaktiivisuutta. Avoimella kysymyksellä pyysin jäseniltä myös yhdistyksen jäseneksi liittymisvuotta.

Seuraava vaihe kyselyn tekemisessä oli pohtia kysymysmuotoja, joilla voi kysyä yhdistyksen toiminnasta kansalaistoiminnan näkökulmasta, sillä itse termi kansalaistoiminta on melko hankala ja se täytyi saada avattua vastaajalle. Muodostin mielipideväittämiä yhdistyksen toiminnasta, joihin pyysin vastausta Likertin 5-portaisen järjestys asteikon avulla. Likertin asteikolla vastaaja valitsee omaa mielipidettään kuvaavan vaihtoehdon kahden ääripään välillä, jotka tässä kysymys kohdassa olivat täysin samaa mieltä - täysin erimieltä. Heikkilä huomauttaa, että asteikkoa kuvaavien sanojen muotoileminen ja asetteleminen vaatii aina kyselykohtaista harkintaa. (Heikkilä 2008, 53.)

Halusin selvittää asenneasteikon avulla myös millaisesta toiminnasta osallistujat olisivat kiinnostuneet ja millaisia odotuksia heillä oli yhdistyksen kansalaistoiminnasta. Luetteloin erilaisia osallistumismahdollisuuksia, joista pyysin mielipidettä asteikolla, joka muistuttaa Likertin-asteikkoa ja Osgoodin asteikkoa. Osgoodin asteikossa vastaajalle esitetään väitteitä ja vastaaja valitsee 5- tai 7-portaisesta asteikosta kahden ääripään eli toistensa vastakkaisien adjektiivien väliltä itselleen sopivan vastauksen (Heikkilä 2008, 54). Omassa kysymyksessäni pyysin vastaajaa kertomaan kuinka kiinnostunut hän on osallistumaan esim. mielenosoitukseen, johon vastaaja vastasi asteikolla: 5=hyvin kiinnostunut-1=ei lainkaan kiinnostunut.

Sekamuotoisilla kysymyksillä kysyin jäsenistöltä kuinka paljon he ovat tekemisissä yhdistystoiminnan ulkopuolella ja siitä mikä Pienperheyhdistyksen toiminnassa on merkityksellisintä. Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista annetaan valmiina, mutta yksi vastausvaihtoehto jätetään avoimeksi. Mikäli vastaaja joka kokee, ettei valmiissa vastaus vaihtoehdoissa ole hänelle sopivaa vaihtoehtoa, voi vastata avoimeen kohtaan omin sanoin. Vaihtoehto on usein muotoa ”Muu, mikä?” (Heikkilä 2008, 52.)

Kyselyn viimeiseen kohtaan vastaajalla oli mahdollisuus antaa vapaasti palautetta Pienperheyhdistyksen toiminnasta, joten viimeinen kysymys oli avoin. Kyselylomakkeen laatijana toivon, että myös vastaajat saivat kyselystä uusia ideoita esimerkiksi siitä millainen oma rooli on yhdistyksen jäsenenä tai uuden näkökulman yhdistyksestä kansalaisjärjestönä.

Kyselytutkimuksen kysymyksiä ideoitiin ja muotoiltiin yhdessä Lapsilisä-projektin projektikoordinaattori Kaisli Syrjäsen kanssa. Tiiviillä yhteistyöllä pystyttiin varmistamaan, että kyselyssä kysytään juuri niitä asioita, mitä halutaan selvittää. Ennen kyselyn lähettämistä vastaajille pyysin myös kahta opiskelutoveriani lukemaan sen läpi ja kommentoimaan sitä mm. kysymysten ymmärrettävyyden ja oikeinkirjoituksen pohjalta. Lisäksi yhdistyksen toiminnanjohtaja Juha Turtiainen tutustui kyselyyn ennen sen lähettämistä jäsenille. Valitettavasti en ymmärtänyt tehdä testikyselyä jäsenistölle, mikä olisi lisännyt tutkimuksen luotettavuutta.

Heikkilä mukaan tutkimus on onnistunut, kun sillä saadaan luontevasti vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tutkimusta tehdessä tulee noudattaa rehellisyyttä ja puolueettomuutta, eikä tutkimus saa aiheuttaa harmia vastaajalle. (Heikkilä 2008, 29.) Hyvässä tutkimusraportissa on tärkeää tuoda esille tutkimuksen luotettavuus ilmoittamalla siinä tutkimuksen vastausprosentti, otanta ja analysoida tutkimustuloksia ja niiden suhdetta tutkimuskysymyksiin. (Heikkilä 2008, 188)

Tämän kansalaistoiminnan kyselytutkimuksen perusjoukko on Pienperheyhdistyksen tuon aikainen (kevät 2012) jäsen määrä eli noin 850 jäsentä. Valikoidussa otannassa perusjoukosta otannaksi valikoitui kaikki jäsenet, joiden sähköposti osoite oli yhdistyksentiedossa, heitä oli 303 jäsentä. Yhdistyksessä on viime vuosina siirrytty sähköisen jäsenkirjeeseen sitä mukaa, kun jäseniltä on saatu sähköpostiosoitteita. Linkki kansalaistoiminnan kyselyyn avattiin 109 kertaa ja vastauksia saatiin 62, eli 47 kertaa kysely oli avattu ja jätetty kesken. Kyselytyökalun avulla en saanut kuitenkaan selville, että voiko 47 kesken jättäneen vastaajan takana olla sama henkilö, joka on tehnyt kyselyn loppuun. Sama vastaaja voi näkyä linkin avanneiden lukumäärissä siis kaksinkertaisena, sillä jäsen on voinut avata kyselyn linkin, mutta päättänyt vastata siihen paremmalla ajalla, eli kirjautua uudelleen vastaajaksi. En pystynyt myöskään selvittämään kuinka moni jäsen on vastannut kyselyyn yhdistyksen verkkosivujen kautta, jota kautta jäsenet joiden sähköpostiin ei mennyt suoraa linkkiä kyselyyn, pääsivät vastaamaan. Kyselytutkimuksen vastausprosentiksi tuli noin 20 %, kun laskin 303 linkin saaneen suhteen 62 valmiiseen vastaukseen. Vaikka tutkimuskyselyyn

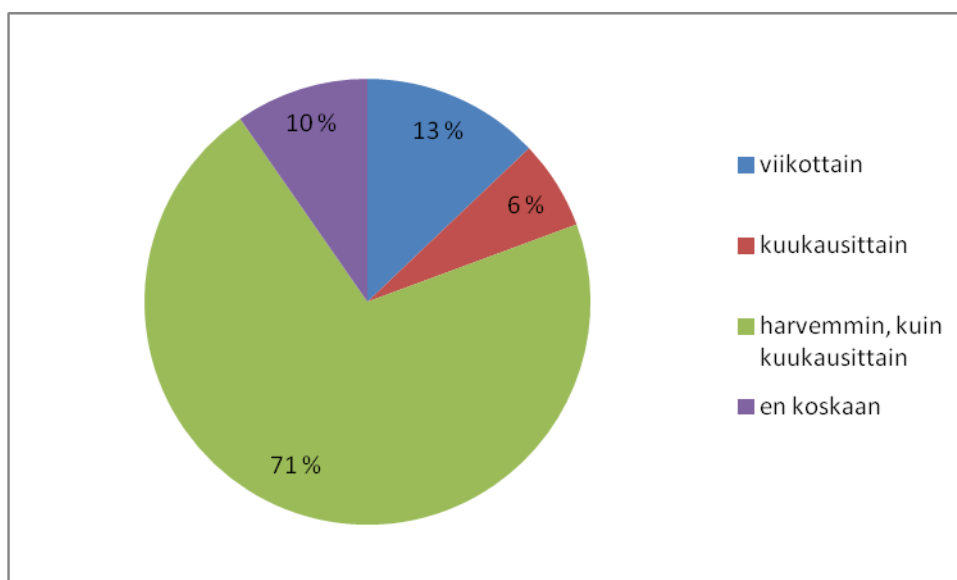
vastaaminen pyrittiin tehdä nopeaksi ja helpoksi valmiilla vastausvaihtoehdoilla, kysely oli melko pitkä ja se on voinut vaikuttaa valmiiden vastausten määrään.

Koska tutkimuksen otos määräytyi sähköpostiosoitteiden mukaan, oletan otokseen valikoituneen yhdistyksen uudemmat jäsenet, joiden sähköiset yhteystiedot ovat ajan tasalla. Tutkimuskysely oli tärkeä erityisesti uudemmille jäsenille, joilla on oletettavasti vielä lapsia tai nuoria huollettavinaan, eli joille toiminta on ajankohtaista. Yhdistyksen jäsenrekisterissä on myös paljon vanhoja jäseniä, jotka eivät osallistu toimintaan nykyisin juuri lainkaan, sillä lapset ovat jo kasvaneet aikuisiksi, mutta he haluavat edelleen olla yhdistyksen kannatusjäseniä tai ainaisjäseniä.

6.1 Kyselyyn vastanneet

Olen luokitellut vastaajat seuraavien taustatietojen mukaan; lasten lukumäärän, yhdistykseen liittymisvuoden ja osallistumisaktiivisuuden. Taustatietojen mukaan 60 % vastaajista oli yksi lapsi ja loppuilla 40 % vastaajista oli kaksi tai sitä useampi lapsi. Lasten lukumäärällä ei ollut merkittäviä vaikutuksia kyselyn tuloksiin kansalaistoiminnan näkökulmasta. Vastauuserot yhden lapsen ja kahden tai useamman lapsen perheiden välillä oli pieniä ja koskivat oletettavastikin osallistumisen helppoutta tai hintaa.

Kysyttäessä osallistumisaktiivisuutta 70,9 % eli 44 henkilöä vastaajista kertoi osallistuvansa toimintaan harvemmin kuin kerran kuussa. Vastaajista toimintaan osallistui viikoittain 12,9 % eli 8 henkilöä ja kuukausittain 6,5 % eli 4 henkilöä. Kuusi vastaajista kertoi, etteivät he osallistu koskaan toimintaan ja se vastasi 9,7 % kaikista vastaajista.

Kaavio 1. Suurin osa vastaajista kertoi osallistuvansa toimintaan harvemmin, kuin kuukausittain.

Oletan harvemmin kuin kuukausittain toimintaan osallistuvat toimintaan retkien, leirien ja tapahtumien muodossa. On tärkeää, että kyselyn avulla saadaan juuri heidän mielipiteitä esille ja verrata heidän mielikuvia yhdistyksestä sellaisiin jäseniin, jotka osallistuvat toimintaan aktiivisemmin. Vastaajat, jotka kertoivat osallistuvansa toimintaan viikoittain ja kuukausittain osallistuvat mahdollisesti johonkin ohjattuun ryhmätoimintaan, esimerkiksi perhepaikka Punahilkkan, järjestöalo Merikehdon tai Lapsilisä-projektin toimintaa, jotka selittävät heidän tiheämpää osallistumisaktiivisuuttaan.

Tärkeimpänä taustatiedoista saatavana vertailuparina olen käyttänyt osallistumisaktiivisuudesta kertovia tuloksia. Olen kuitenkin paremman vertailtavuuden takia laskenut yhteen viikoittain ja kuukausittain toimintaan osallistuvien vastaajien määrän eli $4+8=12$ ja nimitän heidän vastaaja joukkoa säännöllisesti toimintaan osallistuviksi. Prosentuaalisesti yhteen laskettuna he ovat 19,4 % kaikista vastanneista. Toisena taustatiedoista saatavana vertailuparina käytän harvemmin, kuin kuukausittain toimintaan osallistuvien joukkoa, jota vastasi 70,9% eli 44 vastaajaa kaikista vastanneista, heidän vastaajajoukkoaan olen nimennyt satunnaisesti toimintaan osallistuviksi.

Vastaajista 39 % oli liittynyt yhdistyksen jäseniksi vuoden 2010 jälkeen ja 35 % vastaajista oli liittynyt vuosina 2005–2009. Loput 26 % vastanneista oli liittynyt

yhdistykseen vuosina 1990–2004. Valitettavasti keräsin tietoa jäseneksi liittymisestä avoimella kysymyksellä, joten suoraviivainen vertailu kyselyn tuloksiin oli mahdotonta. Suurin osa vastaajista, jotka kertoivat tulleen mukaan toimintaan viime vuosina, vastasivat osallistuvansa yhdistyksen toimintaan viikoittain tai kuukausittain, eli ovat säännöllisesti toimintaan osallistuvia jäseniä. Oletankin, että yhdistykseen liittyneistä jäsenistä useat ovat tulleet mukaan Lapsilisä- ja Miina-projektien kautta, sillä projektien myötä myös yhdistyksen jäsen määrä on noussut.

7 TULOKSIA

Tässä luvussa esittelen Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnan kyselystä saatuja tuloksia ja samalla pyrin vastaamaan kahteen opinnäytetyöni tutkimuskysymykseen. Esittelin kyselytutkimuksen tuloksia yhdistyksen hallitukselle 6.10.2012 yhdistyksen toiminnan suunnittelupäivässä ja erikseen yhdistyksen työntekijöille 22.10.2012. Käytän näissä ryhmäkeskusteluissa syntyneitä ajatuksia perustellessani kyselyn tuloksia. Esittelen tuloksia lähes samassa järjestyksessä kuin ne kyselylomakkeessa oli esitelty.

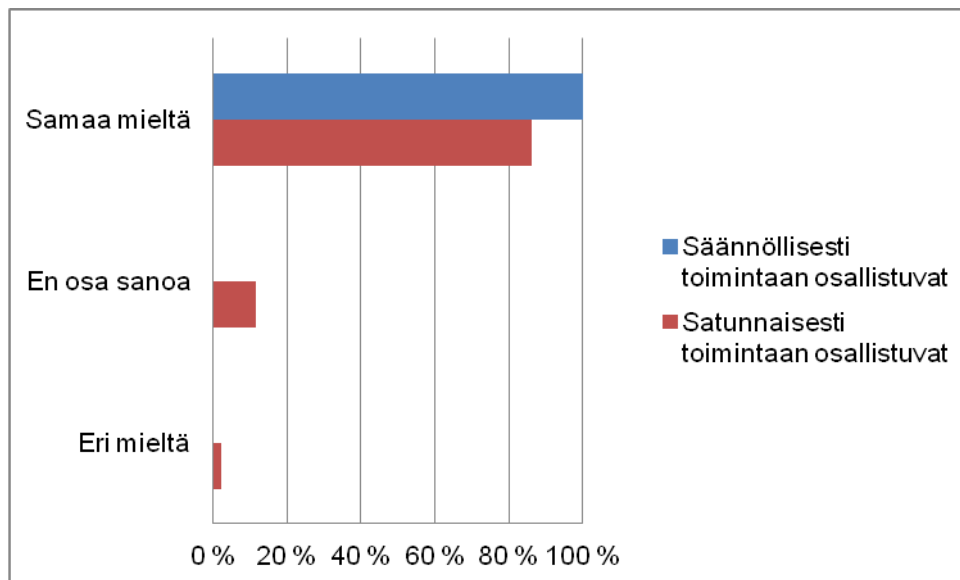
Toimin Pienperheyhdistyksen osa-aikaisena työntekijänä lasten parissa, joka on synnyttänyt itsellenikin melko vahvat mielikuvat ja ajatukset yhdistyksen toiminnasta ja jäsenistöpohjasta. En anna mielikuvieni kuitenkaan vääristellä tuloksia, vaan koen niiden lisäävän laadullista tietoa ja helpottavan tulosten selittämistä ja analysointia.

Opinnäytetyöhön ei suositella liitettäväksi kuvia, mutta koen niiden havainnollistavan tuloksia, erityisesti silloin kun vastaajien välillä on suuria eroja. Lisäksi tuloksien esittäminen diagrammeissa on myös yhdistyksen toive samoista syistä. Koska kyselyyn vastanneiden määrä jäi alhaiseksi, tuloksia voidaan pitää vain suuntaa antavina.

7.1 Mielenpitoja yhdistyksen toiminnasta

Mittasin yhdistyksen jäsenien mielenpitoja yhdistyksen toimintaa koskevista väittämistä käyttäen Likertin-asteikkoa. Koska kyselyyn vastanneiden määrä jäi alhaiseksi, olen laskenut yhteen täysin samaa mieltä ja samaa mieltä olevien vastaukset, sekä täysin eri mieltä ja eri mieltä olevien vastaukset. Muutoin vastausten takana olevat vastaaja määrät pienentyisivät niin, ettei ne olisi vertailukelpoisia toisiinsa. Vastausten yhdistäminen oli myös yhdistyksen toive, jotta diagrammeista saadaan selkeämmät ja ne on helpommin ymmärrettävissä. Tekstissä väittäminen, minkä vastauksia kerrotaan on kirjoitettu kursivoiden helpottamaan lukemista.

Kaikki säännöllisesti toimintaan osallistuvat vastaajat olivat samaa mieltä väittämästä; *muiden samassa elämäntilanteessa olevien ihmisten tapaaminen on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa*. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista suurin osa vastanneista oli samaa mieltä väittämästä ja 11 % heistä ei osannut sanoa mielenpidettään, ja pieni prosentti osuus kertoi olevansa erimieltä väittämästä.

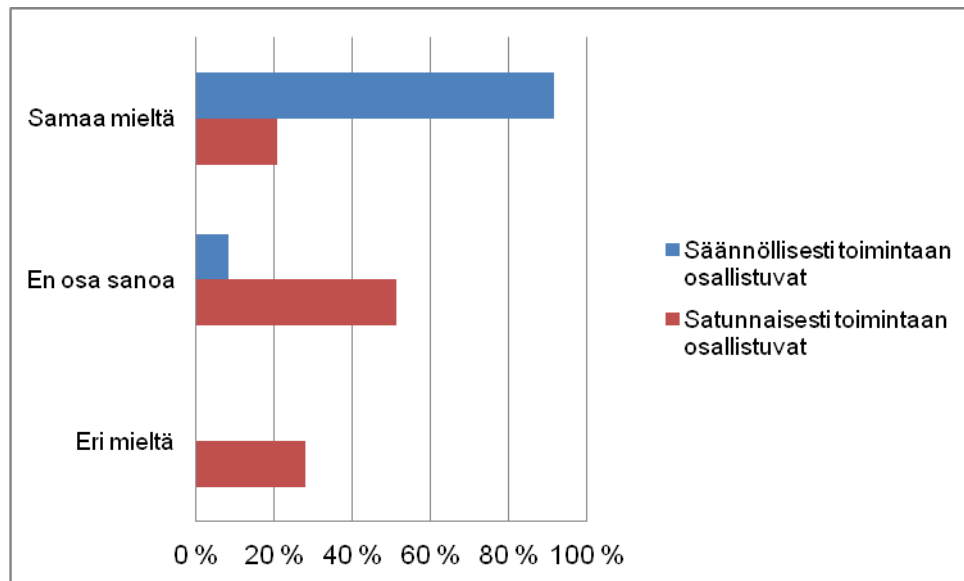
Kaavio 2. *Muiden samassa elämäntilanteessa elävien ihmisten tapaaminen on tärkeä osa toimintaa*. Kaikki säännöllisesti toimintaan osallistuvat olivat samaa mieltä väittämästä.

Lapset viihtyvät toiminnan parissa väittämästä, säännöllisesti toimintaan osallistuvat olivat kaikki samaa mieltä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista jopa 30% ei osannut sanoa mielipidettään väittämään ja 2% oli väittämästä eri mieltä.

Toimintaan on helppo osallistua väittämästä kaikki säännöllisesti toimintaan osallistuvat olivat samaa mieltä, mutta 20% satunnaisesti toimintaan osallistuvista oli väittämästä eri mieltä ja 12% ei osannut sanoa mielipidettä asiaan. Kyselyn aikana Pienperheyhdistyksen toimitalo sijaitti Toukolassa, mutta muutti syksyllä 2012 Sörnäisiin, joten uskon sen vaikuttaneen toimintaan osallistumiseen positiivisesti, sillä kulkuyhteydet paranivat.

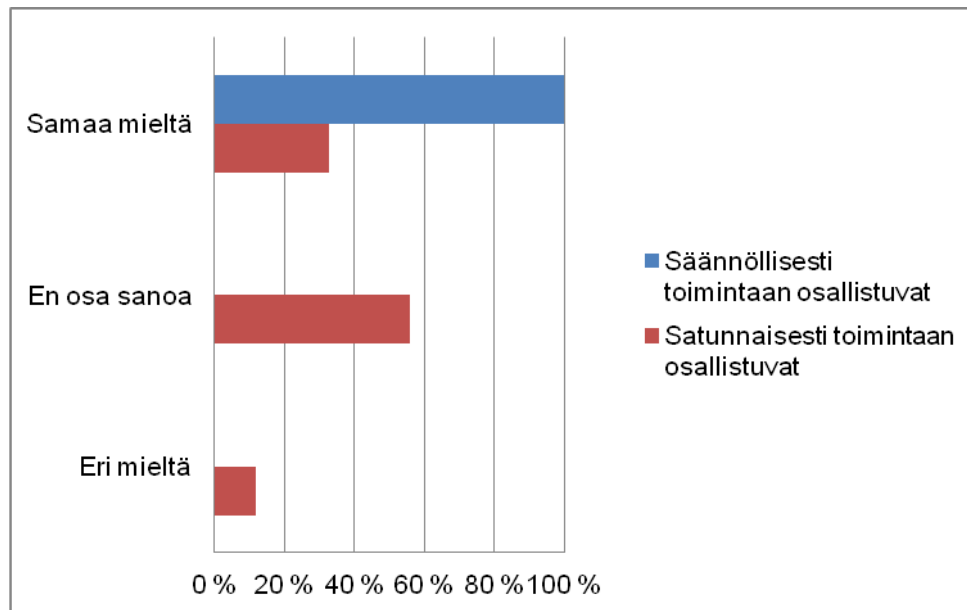
Osallistumismaksut ovat edullisia väittämästä suurin osa kaikista vastaajista oli samaa mieltä. Satunnaisesti osallistuvista muutamat eivät osanneet sanoa mielipidettään, minkä uskon johtuvan siitä, etteivät he mahdollisesti ole osallistuneet maksulliseen toimintaa, esimerkiksi leirille tai retkille. Yhdistyksen toiminnan suunnittelussa otetaan aina huomioon yhden vanhemman perheiden taloudellisesti pienempi tulotaso, joten mm. leirien ja retkien hinnat ovat edullisia verraten muiden järjestöjen tai oma kustanteisten matkojen hintoihin. On kuitenkin toivottavaa, että toimintaan osallistutaan toiminnan sisällön takia, eikä edullisten hintojen, mutta hinta ei myöskään saa asettua toimintaan osallistumisen esteeksi.

Oma aktiivisuuteni toiminnassa vaikuttaa myös muun ryhmän toimintaan väittämästä, säännöllisesti toimintaan osallistuvista vastaajista lähes kaikki olivat samaa mieltä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain puolet oli samaa mieltä ja jopa 36% ei osannut sanoa mielipidettään väittämään. Vastaus tuloksissa näkyy jäsenistöperustan ero siinä, miten he kokevat olevansa osa Pienperheyhdistyksen yhteisöä.

Kaavio 3. *Otan itse vastuuta toiminnan toteutumisesta suunnittelemalla ja osallistumalla toimintaan.* Satunnaisesti toimintaan osallistuvista suurin osa ei osannut sanoa mielipidettä väittämään.

Väittämään *otan itse vastuuta toiminnan toteutumisesta suunnittelemalla ja osallistumalla toimintaa*, vastaus tuloksissa säännöllisesti ja satunnaisesti toimintaan osallistuvien välillä näkyy sama ero kuin aiemmin edellisessä väittämässä. Säännöllisesti toimintaa osallistuvista lähes kaikki olivat samaa mieltä väittämästä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista jopa yli puolet eivät osanneet sanoa mielipidettään väittämään ja lähes 30% oli väittämästä eri mieltä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvat eivät siis tulosten mukaan koe itse olevansa vastuussa toiminnan toteutumisesta, vaan kokevat itsensä ehkä enemmänkin toiminnan kohteeksi tai palvelun käyttäjiksi.

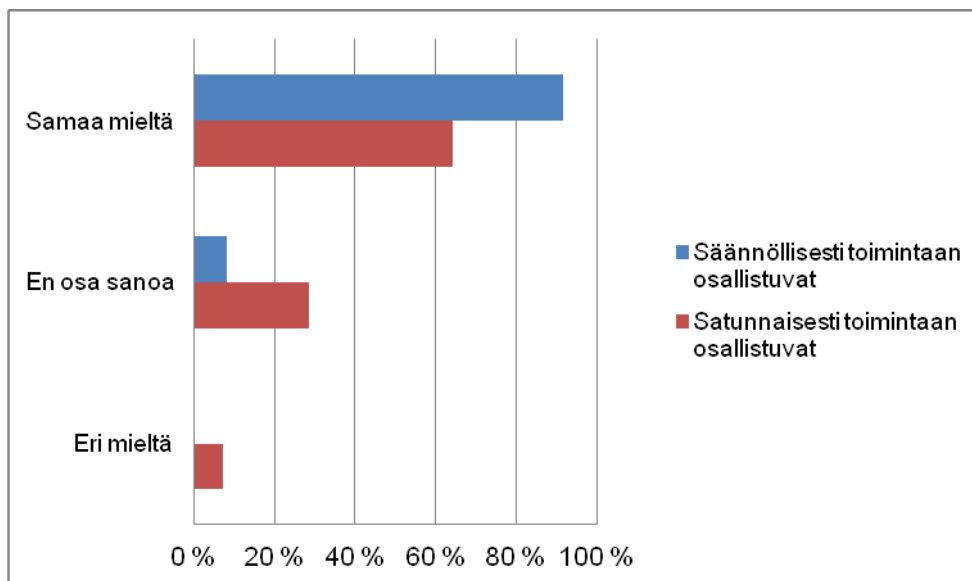

Kaavio 4. *Ohjaajalta saatu tuki kannustaa minua osallistumaan toimintaan.* Kaikki satunnaisesti toimintaan osallistuvat kokevat ohjaajalta saatavan tuen kannustavan heitä osallistumaan toimintaan.

Ohjaajalta saatu tuki kannustaa minua osallistumaan toimintaan väittämästä säännöllisesti toimintaan osallistuvat olivat täysin samaa mieltä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain noin 30 % oli väittämästä samaa mieltä ja yli puolet eivät osanneet sanoa mielipidettä asiasta. Oletan, että satunnaisesti toimintaan osallistuvilla synny saman laista suhdetta työntekijään tai ohjaajaan matkojen tai retkien yhteydessä. Etenkin silloin jos matkan teemana on lomailu, jolloin yhteistä tekemistä ei varsinaisesti järjestetä vaan matkalla on lähinnä matkanjohtaja, eikä toiminnalla ole varsinaista ohjaajaa yhdistyksen puolesta. Edellisessä kuvassa vastaajien mielipide erot näkyvät palkkidiagrammissa. Palaan pohdinta osuudessa mielipiteistä ilmenneisiin jäsenistöpuhjan eroihin.

Väittämästä yhdistys kannustaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, säännöllisesti toimintaan osallistuvista lähes kaikki olivat samaa mieltä, mutta satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain 64% oli samaa mieltä väittämästä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista 30% ei osannut sanoa mielipidettä väittämään, joka voi johtua väittämän hankalista termeistä. 7% satunnaisesti toimintaan osallistuvista vastaajista oli eri mieltä väittämästä. Tulos osoittaa, että suurimmalla osalla jäsenistä on kiinnostusta yhteiskunnalliseen

vaikuttamiseen. Voidaan myös olettaa, että tuloksessa näkyy myös kyselyn aikana vielä käynnissä olleen Lapsilisä-projektin vaikutukset.

Kaavio 5. *Yhdistys kannustaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.* Satunnaisesti toimintaan osallistuvat kokivat vahvemmin, että yhdistys kannustaa heitä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Pienperheyhdistyksessä voi osallistua vapaaehtoistoimintaan väittämästä lähes kaikki vastaajat olivat samaa mieltä. Ainoastaan 14 % satunnaisesti toimintaan osallistuvista ei osannut sanoa mielipidettään väitteeseen. Jäsenistö on siis hyvin tietoinen esimerkiksi mieskaveri- ja mummilatoiminnasta, mutta en tiedä kuinka tietoisia he ovat siitä, että voivat myös itse toimia vapaaehtoisina yhdistyksessä esimerkiksi vertaisohjaajina.

Väittämästä *Pienperheyhdistys on kansalaisjärjestö*, mielipiteet jakoutuivat melko tasaisesti. Säännöllisesti toimintaan osallistuvista yli 83 % ja satunnaisesti toimintaan osallistuvista 77 % olivat samaa mieltä väittämästä. Molemmista vertailu ryhmistä vain hieman yli 15 % eivät osanneet sanoa mielipidettä väittämästä. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista 7 % oli vastannut olevansa eri mieltä väittämän kanssa.

Yhdistyksellä on tärkeä rooli yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa väittämästä säännöllisesti toimintaan osallistuvat vastaajat olivat 75 % samaa mieltä, loput eivät osanneet sanoa mielipidettään väittämään. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista vastaajista vain hieman yli puolet oli väittämän kanssa samaa mieltä ja

21 % ei osanneet sanoa mielipidettään kysymykseen ja jopa 16 % oli väittämän kanssa eri mieltä. Voi olla että myös tässä kysymyksessä oli niin hankalia termejä, jotka vaikuttivat vastauksiin.

Väittämästä *yhdistyksen toiminnassa osallistun kansalaistoimintaan*, säännöllisesti toimintaan osallistuvat olivat 67 % samaa mieltä, kuitenkin 33 % ei osannut sanoa mielipidettään väittämään. Myös satunnaisesti toimintaan osallistuvat olivat 65 % samaa mieltä, ja 23 % ei osannut sanoa mielipidettään väittämään, mutta yli 10% oli eri mieltä väittämän kanssa. Vastaaajien on ollut ehkä hankala ajatella osallistuvansa kansalaistoimintaan, koska se on terminä voimakas ja hankala. Itsekin esimerkiksi toimin useissa yhdistyksissä, mutta en automaattisesti osaa ajatella osallistuvani samalla aktiivisesti kansalaistoimintaan.

7.2 Millaista toimintaan tulevaisuudessa

Kyselytutkimuksella haluttiin selvittää millaiseen toimintaan jäsenistö haluaisi osallistua, joten kysymyksessä lueteltiin erilaisia toiminta muotoja toki huomioiden kyselytutkimuksen teema eli kansalaistoiminta. Toiminta mahdollisuudet, joihin kysyttiin osallistumisinnostusta, olivat kysymys muodossaan:

- Aikuisten ohjattuun ryhmätoimintaan
- Perheiden ryhmätoimintaan
- Avoimeen perhekahvilatoimintaan
- Retkille
- Leireille
- Tapahtumiin
- Palveluihin (tenavatupa, tapaamispaikka)
- Perhepaikka Punahilkkan toimintaan
- Merikehdon toimintaan
- Yhdistyksen hallitustyöskentelyyn
- Vuosikokoukseen
- Tilaisuuksiin, joissa suunnitellaan yhdistyksen toimintaa
- Käytännön töihin yhdistyksessä
- Edunvalvontaan
- Mielenosoitukseen
- Mielipidekirjoitusten laatimiseen
- Paneelikeskusteluun
- Keskustelutilaisuuteen, jossa virkamiehet kuuntelevat minua asiantuntijana
- Talkootoimintaan, esim. pihatalkoot
- Tapahtuman järjestämiseen
- Vertaisryhmätoimintaan

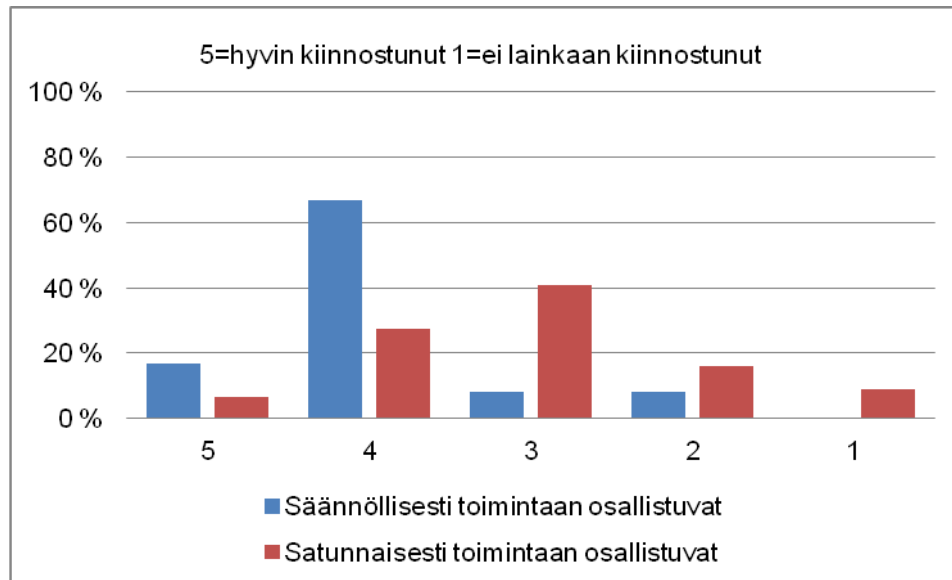
Mummila-toimintaan
Retki- ja leiriohjaaja toimintaan

Osallistumisinnokkuuteen vastattiin asteikolla 1-5 (1= ei lainkaan kiinnostunut – 5=hyvin kiinnostunut). Ensin esittelen tuloksia toiminnoista, joista vastaajat olivat keskiarvoisesti kiinnostuneimpia. Mitä lähempänä tulos on luku viittä (5), sitä kiinnostuneempia vastaajat ovat olleet kyseisestä toiminnasta ja vastaavasti, mitä alhaisempi keskiarvo luku on sitä, pienempi kiinnostus toimintoon on. Myös tässä osiossa tuloksia on vertailtu toisiinsa säännöllisesti ja satunnaisesti toimintaan osallistuvien välillä.

Säännöllisesti toimintaan osallistuvat olivat keskimääräisesti kiinnostuneimpia osallistumaan aikuisten ohjattuun ryhmätoimintaan, perheiden ryhmätoimintaan, tapahtumiin, leireille, retkille ja vertaisryhmätoimintaan. Satunnaisesti toimintaan osallistuvat olivat keskimääräisesti kiinnostuneimpia osallistumaan retkille, tapahtumiin, leireille, aikuisten ohjattuun ryhmätoimintaa ja perheiden ryhmätoimintaan. Vastaukset ovat melko yhden mukaisia ja kaikissa toiminta mahdollisuuksissa yhdessä tekeminen ja toimiminen ovat tärkeitä tekijöitä.

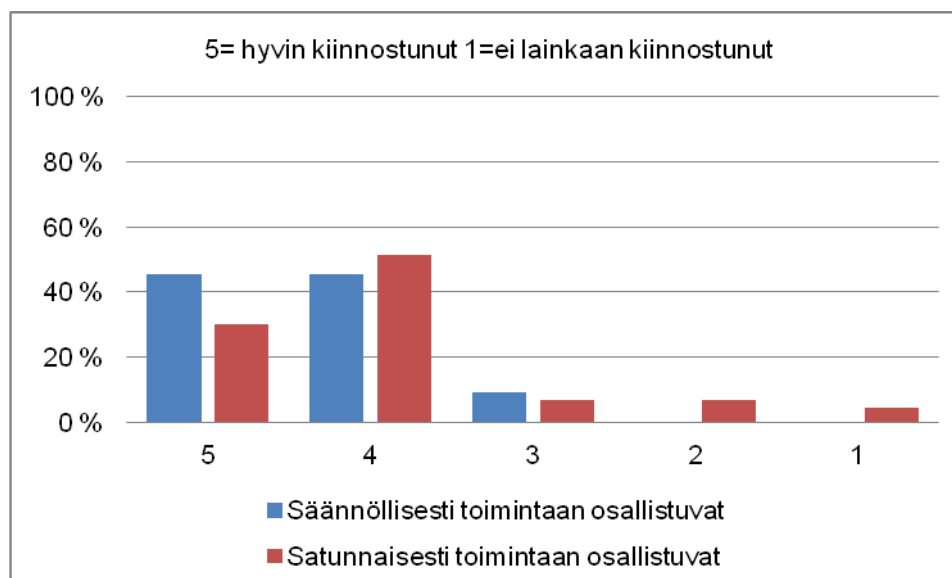
Toiminta mahdollisuudet, jotka olivat keskeisiä kansalaistoiminnan näkökulmasta, eivät siis nousseet äskeiselle suosituimpien toiminta mahdollisuuksien listalle. Esittelen seuraavassa kansalaistoiminnan kannalta keskeisiä toiminta mahdollisuuksien vastauksia prosentuaalisesti, vaikka ne eivät olisi nousseet suosituimpiin toiminta mahdollisuuksiin. Mikäli vastaaja on valinnut asteikolta 5 tai 4 olen tulkinut vastaajan olleen kiinnostunut osallistumaan kyseiseen toimintaan.

Aikuisten ohjatusta ryhmätoiminnasta satunnaisesti toimintaan osallistuvista lähes 80 % osoitti kiinnostustaan vastaamalla joko 5 tai 4 asteikosta. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista noin yli puolet oli kiinnostuneita aikuisten ohjatusta ryhmätoiminnasta. Kiinnostus vertaisryhmätoimintaan jakautui epätasaisesti satunnaisesti ja säännöllisesti toimintaan osallistuvien välillä. Säännöllisesti toimintaan osallistuvista yli 80 % osoitti kiinnostusta vertaisryhmätoimintaan, kun satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain 30 % oli kiinnostunut toiminnasta.

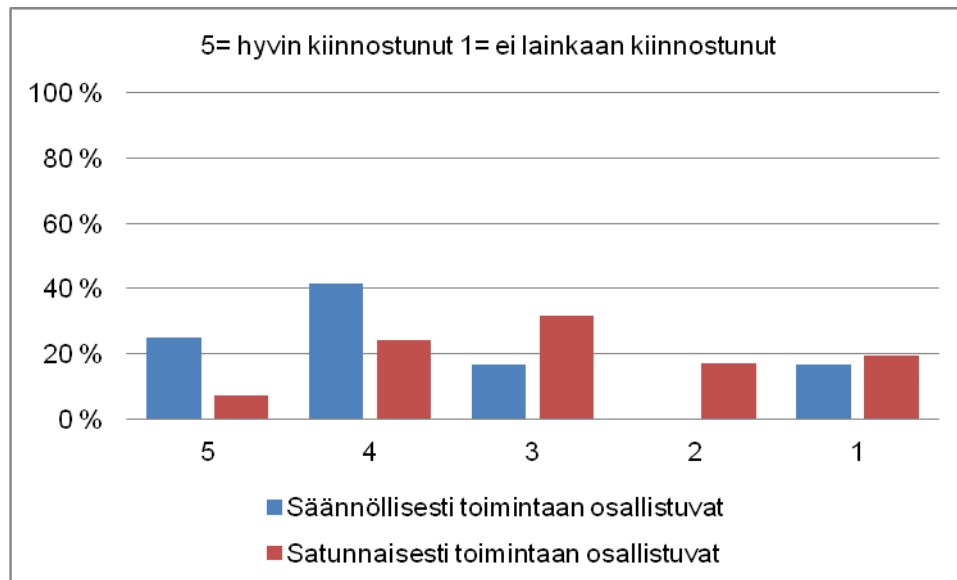

Kaavio 6. Säännöllisesti toimintaan osallistuvat ovat kiinnostuneita osallistumaan vertaisryhmätoimintaan.

Kuten seuraavassa kaaviossa on esitetty säännöllisesti ja satunnaisesti toimintaan osallistuvat vastaajat ovat kutakuinkin yhtä kiinnostuneita osallistumaan tapahtumiin. Yksittäisiin tapahtumiin on helpompi tulla, koska niihin ei tarvitse sitoutua pitkäaikaisesti. Uusille jäsenille tapahtumiin osallistuminen voi olla myös helpompi tapa tulla mukaan katsomaan mitä yhdistyksessä tapahtuu ja minkälaisia ihmisiä toiminnan parissa on mukana.

Kaavio 7. Suurin osa vastaajista osoitti kiinnostusta osallistua tapahtumiin vastaamalla asteikolta luvun 5 tai 4.

Kaavio 8. Satunnaisesti toimintaan osallistuvat eivät ole kiinnostuneita järjestämään tapahtumaa.

Edellisessä kaaviossa, on esitetty tulokset kiinnostuksesta osallistua tapahtuman järjestämiseen, säännöllisesti toimintaan osallistuvista yli 60 % on kiinnostuneita toiminnasta, mutta satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain noin 30 % osoittaa kiinnostusta toimintaa kohtaan. Tämä osoittaa jälleen eron jäsenistössä, siitä miten jäsen näkee itsensä yhdistyksen toimijana

Säännöllisesti toimintaan osallistuvista jopa yli puolet oli kiinnostunut osallistumaan tilaisuuteen jossa suunnitellaan yhdistyksen toimintaa, kun satunnaisesti osallistuvista vain noin 20 % osoitti kiinnostustaan toimintaan. Vastaavasti puolet säännöllisesti toimintaan osallistuvista olivat kiinnostuneita osallistumaan yhdistyksen vuosikokoukseen, mutta satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain alle 20 % oli kiinnostunut osallistumaan vuosikokoukseen. Yhdistyksen hallitus työskentelystä säännöllisesti, eikä satunnaisesti toimintaan osallistuvat osoittanut vahvaa kiinnostusta. Alhaiseen kiinnostukseen hallitustyöskentelyä kohtaan on voinut vaikuttaa epätietoisuus siitä, ettei välttämättä tiedetä mitä siihen kuuluu ja hallitustyöskentely on voitu kokea hankalampana ja vaativampana vastuuna, kuin mitä se ehkä todellisuudessa on.

Retki- ja leiriohjaajana toimimisesta jäsenistö ei osoittanut huomattavaa kiinnostusta. Tämäkin toiminta muoto saattaa kuulostaa haastavammalta, kuin mitä se todellisuudessa on. Yhdistys onkin järjestänyt tämän tutkimuskyselyn jälkeen

halukkaille retki- ja leiriohjaaja koulutusta, jonka myötä toimintaan on saatu kannustettua jäseniä. Yhdistyksen käytäntöihin säännöllisesti osallistuvista puolet oli kiinnostuneita osallistumaan ja satunnaisesti osallistuvistakin noin 30 %. Talkootoimintaan jopa 90 % säännöllisesti toimintaan osallistuvista oli kiinnostuneita osallistumaan, satunnaisesti toimintaan osallistuvista noin 30 %.

Kyselyssä heitin ilmoille myös muutaman vaikuttamiseen liittyviä toiminta mahdollisuuksia ja niiden vastaus prosentit olivat seuraavia. Mielenosoitukseen ja mielipide kirjoituksen laatimiseen säännöllisesti toimintaan osallistuvista puolet oli kiinnostuneita osallistumaan, mutta satunnaisesti toimintaan osallistuvista vain jälleen vain noin 20 % oli kiinnostuneita osallistumaan. Säännöllisesti toimintaan osallistuvista puolet oli kiinnostuneita myös edunvalvontaa osallistumisesta, kun satunnaisesti osallistuvista yli puolella ei ollut kiinnostusta ko. toimintaan lainkaan. Paneelikeskusteluun säännöllisesti toimintaan osallistuvista vastaajista puolet osoitti kiinnostusta, mutta satunnaisesti toimintaan osallistuvilla ei ollut suurta kiinnostusta toiminnalle. Tilaisuuteen, jossa virkamiehet kuuntelisivat jäsentä asiantuntijana, ei ollut korkeaa osallistumisinnokkuutta.

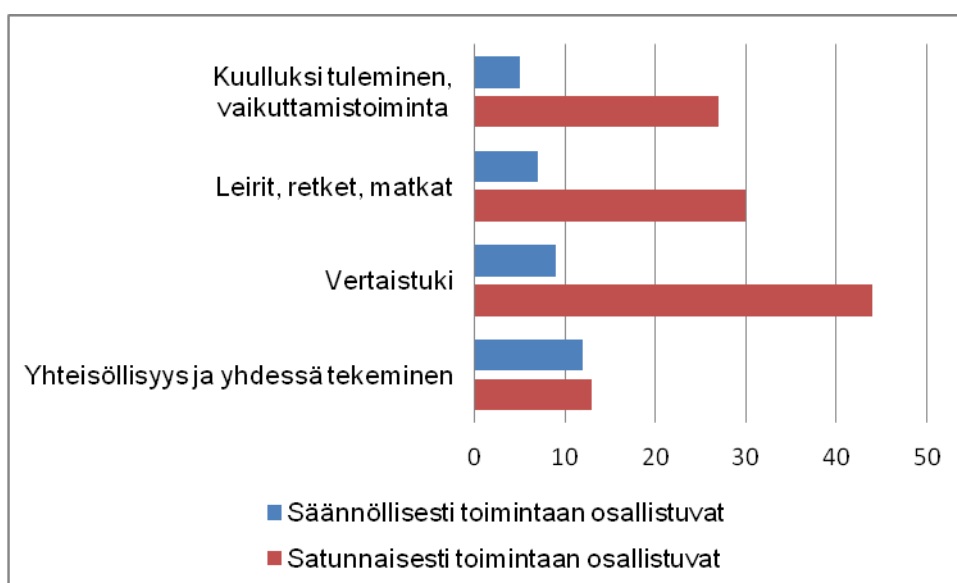
7.3 Merkityksellisimmät asiat Pienperheyhdistyksen toiminnassa

Pyysin vastaajia valitsemaan monivalintakysymyksistä kolme (3) itselle merkityksellisintä asiaa Pienperheyhdistyksen toiminnassa. Vastausvaihtoehdot olivat seuraavat:

- Tuki, jota saan samassa elämän tilanteessa olevilta ihmisiltä
- Retket, leirit, matkat
- Ystävät ja kaverit, joihin olen tutustunut toiminnassa
- Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen
- Vapaaehtoistoiminta
- Yhden vanhemman perheiden asemaan vaikuttaminen
- Ääneni kuuluville saaminen paikallisessa tai valtakunnallisessa päätöksenteossa
- Kuulluksi tuleminen vanhempana ja yksinhuoltajana
- Vertaistukena toiminen muille samassa elämäntilanteessa oleville vanhemmille
- Tuki, jota saan ohjaajalta
- Tenavatuvat ja yöhoito
- Ohjatut ryhmät
- Joku, muu mikä?

Säännöllisesti toimintaan osallistuvista merkityksellisimmiksi asioiksi alkuperäisistä vastausvaihtoehdoista nousivat yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen, leiri- ja retkitoiminta, sekä vertaistuki. Alkuperäisten vastausten mukaan satunnaisesti toimintaan osallistuvista leiri- ja retkitoiminta, vertaistuki ja yhden vanhemman perheiden asemaan vaikuttaminen on ollut merkityksellisintä Pienperheyhdistyksessä.

Seuraavaan kaavioon on koottu vastaukset pylväsdiagrammeihin, mutta kuvan palkkeihin on yhdistetty saman teeman mukaiset vastausvaihtoehdot, jotta vertailu vaihtoehtojen välillä ovat selkeämpiä, alkuperäiset vastaukset löytyvät liiteosiosta pylväsdiagrammissa esitettynä (Liite3.). Erot sinisten ja punaisten palkkien korkeuksissa johtuvat vastaajamäärän eroista, mutta tarkoitus ei ole vertaila niitä toisiinsa määrällisesti, vaan nähdä mitkä asiat kummallekin vastaajaryhmille olivat merkityksellisiä yhdistyksen toiminnassa.

Kaavio 9. Säännöllisesti toimintaan osallistuvista yhteisöllisyyteen ja yhdessä tekemiseen liittyvät vastausvaihtoehdot olivat merkityksellisintä Pienperheyhdistyksen toiminnassa. Satunnaisesti toimintaan osallistuvista vertaistukea koskevat vastausvaihtoehdot olivat merkityksellisimpiä asioita Pienperheyhdistyksessä.

Kun vastauksia yhdisteltiin teemojen mukaan, myös järjestykset muuttuivat, mutta niissä edelleen säilyi alkuperäisten vastauksista merkityksellisimmiksi koetut asiat. Yhdistämällä teemoittain vastauksia, pyrin selkeyttämään vastausvaihtoehtojen eroa.

Ylivoimaisesti suurin osa satunnaisesti toimintaan osallistuvasta vastaajasta ovat valinneet leirit, retket ja matkat merkitykselliseksi asiaksi yhdistyksessä. Tämä vahvistaa oletusta siitä, että satunnaisesti osallistuvat vastaajat osallistuvat pääosin yksittäisille leireille, retkille ja matkoille, eivätkä niinkään esimerkiksi ohjattuun ryhmätoimintaan.

Satunnaisesti toimintaan osallistuvista lähes puolet olivat myös valinneet vertaistukeen liittyvän vastausvaihtoehdon eli sen saamisen tai antamisen merkitykselliseksi asiaksi toiminnassa. Vertaistuki on kannustava ja turvallisuutta luova tekijä lähteä juuri Pienperheyhdistyksen leireille ja retkille. Tuolloin omaa perhetilannetta ei tarvitse kummemmin selittää tai kukaan ei arvota sitä, sillä kaikki ovat samassa elämän tilanteessa. Koska samassa elämäntilanteessa olevilla ihmisillä on paljon yhteistä, voi tutustuminen ja muu vuorovaikutus toisten osallistujien kanssa olla luontevaa, jota kautta sosiaalinen verkosto laajenee uusilla kavereilla. Satunnaisesti toimintaan osallistuvasta huomattava osa oli valinnut merkityksellisemmäksi asiaksi myös ystävät ja kaverit, joihin he ovat tutustuneet toiminnassa.

Satunnaisesti toimintaan osallistuvista merkittävä osa oli valinnut merkitykselliseksi asiaksi myös yhden vanhemman perheiden asemaan vaikuttamiseen liittyvän vastausvaihtoehdon, eli kokevat Pienperheyhdistyksellä olevan tärkeä asema myös edunvalvojana. On hienoa, että satunnaisesti leireille ja retkille osallistuvat jäsenet kokevat Pienperheyhdistyksen tekevän muutakin kuin järjestävän virkistystoimintaa ja että sillä on merkitystä heille.

Säännöllisesti toimintaan osallistuvat vastaajat tapaavat toisiaan ohjatuissa ryhmissä tietyin väliajoin, jolloin toisiin tutustuu ja yhteisö pääsee syntymään. Säännöllisesti toimintaan osallistuvista yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen tai siihen liittyvän vastausvaihtoehdon oli valinnut suurin osa merkityksellisimmäksi asiaksi Pienperheyhdistyksen toiminnassa. Tiiviissä yhteisössä osallistuja voi jakaa iloja, suruja ja saada kavereita ja ystäviä ja ennen kaikkea vertaistukea samassa elämäntilanteessa eläviltä ihmisiltä. Merkittävä osa säännöllisesti toimintaan osallistuvista vastaajista valitsi vertaistuen saamisen tai antamisen merkityksellisimmäksi asiaksi

Pienperheyhdistyksen toiminnassa. Myös virkistystoiminta eli leirit, retket ja matkat olivat tärkeitä säännöllisesti toimintaan osallistuville. Säännöllisesti toimintaan osallistuvien kohdalla on hankala nähdä eroja väittämien välillä vähäisen vastaajamäärän takia. Olisi ollut järkevämpää pyytää vastaajia valitsemaan vain yksi merkityksellinen asia itselle, jolloin tulokset olisivat olleet selkeämmin vertailtavissa.

7.4 Yhteydenpito toiminnan ulkopuolella ja muu palaute toiminnasta

Kyselytutkimuksessa pyysin jäseniltä tietoa siitä, ovatko he tekemisissä yhdistyksen toiminnan ulkopuolella ja millä tavoin he ovat yhteydessä toisiinsa. Säännöllisesti toimintaan osallistuvista suurin osa kertoi olevansa tekemisissä toiminnan ulkopuolella ja satunnaisesti toimintaan osallistuvista hieman alle puolet kertoi olevansa tekemisissä toistensa kanssa toiminnan ulkopuolella.

Yhteyden pito vastausvaihtoehdot olivat:

tapaamme kyläilyn ja ulkoilun merkeissä
olen ystävystynyt toisen osallistujan kanssa
autamme toisiamme, esim. lasten hoidossa
sosiaalisen median kautta, esim. facebook
lapset viettävät aikaa yhdessä
jotenkin muuten, miten?

Vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti kaikkien valmiiden vastausvaihtoehtojen kesken, erot säännöllisesti ja satunnaisesti toimintaan osallistuvien välillä olivat myös pienet, joten en käsittele niitä tässä yhteydessä erikseen. Suurin osa kaikista vastaajista kertoi olevansa tekemisissä kyläilyn ja ulkoilun merkeissä, sekä pitävänsä yhteyttä sosiaalisen median kautta. Puolet kaikista kyselyyn vastanneista ovat siis tekemisissä toistensa kanssa yhdistyksen toiminnan ulkopuolella, eli voidaan olettaa heidän sosiaalisen verkoston laajenneen yhdistyksen toiminnan myötä.

Kyselyn lopuksi vastaajalla oli mahdollisuus antaa muuta palautetta yhdistyksen toiminnasta avoimeen vastaus kenttään. Vastauksia saatiin melko paljon suhteessa vastaajamäärään. Suurimmassa osassa kiiteltiin monipuolista toimintaa, sekä tenavatupa palvelua. Muutamissa palautteissa, kritisoitiin toiminnan saavutettavuutta toimipaikkojen ja aikojen osalta. Toimipaikoilta toivottiin parempia

kulkuyhteyksiä ja viikonloppu ja iltapainotteista toimintaa toivottiin lisää. Kuten jo aiemmin mainitsin tämän kyselytutkimuksen jälkeen yhdistyksen toimisto ja sen yhteydessä olevat toimitilat siirtyivät alku syksyllä 2012 Sörnäisiin, jolloin myös kulkuyhteydet paranivat. Toiminnan suunnittelussa pyritään ottamaan huomioon työssä käyvät vanhemmat, jotta toiminnan ajan kohta ei olisi esteenä osallistumiselle. Muutamat vastaajat perustelivat ajanpuutteella, sitä etteivät pääse osallistumaan toimintaan aktiivisesti, mutta eivät silti kokeneet sitä toiminnan saavutettavuuden puutteeksi.

Palautetta jätettiin myös uusien jäsenten vastaan ottamisesta toimintaan ja toivottiin lisää tiedotusta toiminnasta, jotta toimintaan olisi helpompi tulla uutena ja löytäisi helpommin itselle sopivia osallistumismuotoja. Positiivista palautetta saatiin myös vertaistoiminnan merkityksestä ja että yhdistys on mahdollistanut uusiin ihmisiin tutustumisen ja näin sosiaalisen verkoston laajenemisen. Kansalaistoiminnan näkökulmasta merkittävimmät palautteet saatiin juurikin vertaistoiminnasta ja lisäksi toivottiin tapahtuma luontoista toimintaa.

8 POHDINTA

Kyselytutkimuksen tulokset ovat suuntaa antavia, niissä näkyy vain vastanneiden mielipide. Tuloksista voi silti tehdä pohdintaa ja johtopäätöksiä, vaikka vastaajien määrä on vain pieni osa Pienperheyhdistyksen jäsenistöä. Tässä luvussa käsittelen tuloksista nousseita teemoja, sen pohjalta mitä keskustelua niistä on käyty yhdistyksen hallituksen ja työntekijöiden kanssa. Aluksi pohdin jäsenistön eroa, jonka jälkeen pohdin miten kansalaistoimintaa voisi lisätä myös sellaisten jäsenten ulottuville, jotka osallistuvat satunnaisesti toimintaan. Tämän luvun loppuun olen koonnut tuloksista syntyneitä ajatuksia yhdistyksen vertais-toiminnasta.

Kyselyllä saatiin näkyviin ero jäsenistön aktiivisuudessa, eli selvitettyä jäsenprofiilia kansalaistoiminnan näkökulmasta. Nimittäisin tätä jäsenistön jakautumista niin, että säännöllisesti toimintaan osallistuvat ovat aktiivisia toimijoita yhdistyksessä ja satunnaisesti toimintaan osallistuvat innokkaita osallistujia, jotka käyvät kertaluontoisissa tapahtumissa tai osallistuvat vuosittain samoille retkille tai leireille. Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnan kannalta säännöllisesti toimintaan osallistuvat ovat niitä, jotka osallistuvat tällä hetkellä itse myös kansalaistoimintaan. Satunnaisesti toimintaan osallistuvat taas kokevat yhdistyksen ehkä enemmänkin virkistystoimintaan tarjoavana järjestönä, joka samalla edistää yhden vanhemman perheiden asemaa, mutta he eivät koe itse tarvetta osallistua tähän työhön.

Aaro Harjun mukaan suomalaisille on tärkeää, että kansalaistoimintaan voi osallistua omilla ehdoilla, juuri niin paljon kuin kokee pystyvänsä. Tämä kansalaistoiminnan ehto täyttyi hyvin esimerkiksi Lapsilisä-projektin toiminnassa, jossa oli paljon mukana osallistujia, jotka eivät välttämättä osallistuneet aktiivisesti ryhmätoimintaan, mutta halusivat osallistua vaikuttamistoimintaan mm. tapahtumien ja tilaisuuksien yhteydessä. (Harju 2003, 41.)

Tarvitseeko kaikkien sitten osallistua kaikkeen toimintaan, ei tietenkään. On tärkeää, että kaikille löytyy itselleen sopiva tapa toimia Pienperheyhdistyksessä,

mutta tuloksista ilmeni, että mm. ohjaajan rooli vaikuttaa merkittävästi osallistumiseen. Säännöllisesti toimintaan osallistuville ohjaajan merkitys oli huomattavasti suurempi, kuin satunnaisesti toimintaan osallistuville. Tuloksissa jo aiemmin avasin mistä ero johtuu, eli että satunnaisesti toimintaan osallistuvilla ei ehdi syntyä samanlaista suhdetta ohjaajaan, kuin säännöllisesti toimintaan osallistuvilla. Silloin jos vuorovaikutussuhde osallistujan ja ohjaajan välillä pääsee toteutumaan, on osallistujaa helpompi innostaa monipuolisempaan toimintaan.

Harju kirjoittaa kansalaistoiminnan perusajatukseen kuuluvan, että jokainen osallistuja on arvokas ja tärkeä toiminnalle. Innostamisen ja kannustamisen lisäksi ohjaajan tulisi korostaa osallistujan osallistumisen ja osallisuuden merkitystä toiminnalle, riippumatta osallistumisen aktiivisuudesta, osallistujan tietotaidosta tai panoksesta, jonka hän toiminnalle antaa. (Harju 2003, 41.)

Keskustelussa ohjaajan roolista osallistujalle yhdistyksen hallitus piti tärkeänä, että uusien jäsenten mukaan tuloon panostetaan, niin että jokaiseen uuteen jäseneseen otettaisiin henkilökohtaisesti yhteyttä, jotta monipuolinen toiminta tavoittaisi jäsenen paremmin ja mahdollisesti ohjaaja voi innostaa osallistumaan johonkin uuteen, mitä uusi jäsen ei ollut tullut ajatelleeksikaan liittyessään jäseneksi.

Kyselytutkimuksen tavoite oli selvittää mitä mieltä jäsenistö on kansalaistoiminnasta. Kuten tuloksissa ilmeni, Pienperheyhdistys koettiin vahvasti kansalaisjärjestöksi ja yhdistyksellä olevan tärkeä rooli yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa huolimatta siitä kuinka aktiivisesti ja mihin toimintaan osallistui. Osallistumisessa kansalaistoimintaan jäsenten välillä nähtiin kuitenkin ero, mistä edellä selitin.

On tärkeää, että myös satunnaisesti toimintaan osallistuvat kokivat kansalaistoiminnan tärkeäksi elementiksi yhdistyksen toiminnassa, sillä kansalaistoiminnan on aina lähdettävä ihmisten omista tarpeista toimia ja vaikuttaa asioihin. Kuten Harju asian esittää, motivaatioperustaan kansalaistoimintaan osallistumiseen ei riitä siihen kannustaminen, eikä sitä voi rakentaa pakotteiden tai velvoitteiden varaan, vaan se täytyy lähteä ihmisten omasta halusta toimia (Harju 2003, 39). Kansalaistoiminnan ja yhteisiin asioihin vaikuttamisen tärkeänä pitäminen on jo askel innostuksen syntyyn.

Harjun mukaan jokaisella osallistujalla on omat motivaation lähteet osallistua kansalaistoimintaan, mutta motivaatioperustan säilyttämiseksi on osallistujalla oltava mahdollisuus oppia uusia asioita, saada kiitosta ja kannustusta toiminnasta, sekä saatava mielihyvää yhdessä olosta ja yhteisöstä. Jotta osallistuja voi saada kaikkea näitä kansalaistoiminnasta, on vetäjällä suuri vastuu toiminnan organisoinnissa ja johtamisessa. (Harju 2003, 42)

8.1 Kansalaistoiminta saavutettavammaksi

Opinnäytteen toinen tavoite oli selvittää millaiseen toimintaan osallistujilla on kiinnostusta osallistua jatkossa. Jäsenet toivoivat yhteistoimintaa; leirejä, retkiä tapahtumia, aikuisten ja perheiden ohjattua ryhmätoimintaa. Kun yhdessä tekeminen ja toiminen saman ryhmän kanssa on mielekästä, myös toiminnan tuloksellisuus korostuu. Kansalaistoiminta astuu kehään ja tunne siitä, että yhteisön voimalla ja yhdessä tekemällä voidaan vaikuttaa paremmin yhteisiin asioihin. Leirit, retket, tapahtumat ja muut yhteistoiminta avaa loistavia foorumeita innostamiselle ja kansalaistoiminnan mahdollistamiselle.

Tulisiko yhdistyksen jatkossakin järjestää kahdenlaista toimintaa, säännöllisesti toimintaan osallistuville tuloksellista kansalaistoimintaa ja satunnaisesti osallistuville virkistystoimintaa. Vai tulisiko satunnaisesti toimintaan osallistuville järjestää tiheämmin toimintaa, jossa pääsee osallistumaan kansalaistoimintaan ilman, että siihen tarvitsee sitoutua pitkä aikaisesti. Samalla satunnaisesti toimintaan osallistuvat, voivat saada henkilökohtaisen kokemuksen kansalaistoiminnan merkityksellisyydestä ja innostua toimimaan aktiivisemmin yhdistyksen kansalaistoimintaan.

Yhdistystoimintaan vaikuttamisesta esimerkiksi vuosikokouksen tai hallitustyöskentelyn kautta, vastaajat eivät osoittaneet merkittävää kiinnostusta, koska se ehkä koetaan vaativampana ja haastavampana toimintana, kuin osallistuminen virkistystoimintaan. Kuitenkin käytännön läheisempään yhdistystoimintaan koettiin innokkuutta (talkootoiminta ja käytännön työt yhdistyksessä), joka kertoo

yhdistyksen merkityksestä vastanneelle jäsenelle, sille ollaan valmiita uhraamaan aikaa, muutenkin kuin vain osallistumalla virkistystoimintaan.

Korostamalla ajatusta siitä, että Pienperheyhdistys on ennen kaikkea jäsenten oma organisaatio ja yhdistystoiminnassa toteutetaan heidän toivomiaan asioita, mutta ensin toiminnan suunnitteluun on osallistuttava, jotta se vastaisi jäsenten toiveita paremmin. Avaamalla jäsenille yhdistys toimintaan vaikuttamista, eli keskustelemista vuosikokouksista ja hallitustyöskentelystä käytännössä, rimaa osallistua niihin lasketaan, eli jäsenet eivät koe niitä enää niin vieraiksi foorumeiksi tulla kertomaan omia mielikuvia ja toiveita toiminasta. Kyse on siis jäsenten osallistamisesta yhdistyksen toimintaan. Juuri tähän Pienperheyhdistyksen kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelmassa on pyritty ja jäsenistä on jo tullut jo nyt aktiivisempia. Osoituksena siitä oli taannoin pidetty vuosikokous, jonka osallistujia määrä oli ennätysellinen aiempiin vuosiin nähden.

Pohdinnalla en pyri vastustamaan tai vähentämään virkistystoimintaa Pienperheyhdistyksessä, sillä sille on selkeä tilaus kaikkien kyselyyn vastanneiden keskuudessa ja ne mahdollistavat toimintaan mukaan tulemisen ja vertaistuen, sekä yhteisön syntymisen. Virkistystoiminnan yhteydessä voidaan kuitenkin herätellä keskustelua yhden vanhemman perheille tärkeistä asioista ja kertoa millaista kansalaistoimintaa yhdistyksessä on, mikäli tilanteen konteksti sen sallii. Samalla dialogi pääsee syntymään satunnaisesti toimintaan osallistuvien tai uusien osallistujien ja ohjaajan välille.

8.2 Vertaistuki luo mahdollisuuksia kansalaistoiminnalle

Kaikista tutkimuskyselyn osioiden vastauksista nousi esille yhteinen tekijä; vertaistuki, joka koettiin merkityksellisimmäksi asiaksi Pienperheyhdistyksessä, sen koettiin olevan tärkeä osa toimintaa ja siihen oltiin kiinnostuneita osallistumaan. Vertaistuen merkitys yhdistyksen toiminnalle oli tietysti oletettavaa, sillä se on Pienperheyhdistyksen toiminnan perusedellytys, siitähän kaikki alun perin lähti ja sitten vasta muotoutui kansalaisjärjestö.

Eeva Kuusikoski mukaan vertaistoiminta lähtee ajatuksesta, ettei kukaan ole yksin iloinen ja suruinen, vaan aina löytyy muita samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Hän kuvaa vertaisryhmää ihmisen lähelle muodostuvaksi yhteisöksi, jonka kanssa voi vaihtaa kokemuksia ja joka voi parhaimmassa tapauksessa johtaa uuden oppimiseen. Erityisesti tilanteissa, joissa lähiympäristöllä ei ole samanlaisia kokemuksia vertaistoiminnan merkitys on suuri, lisäksi elämän muutostilanteissa vertaistuki auttaa selviytymään ja muutoksen aiheuttama stressi vähenee. (Niemi & Dufva 2003, 31.)

Kuusikosken ajatukset istuvat hyvin Pienperheyhdistyksen toiminnan asetelmaan ja hän kirjoittaakin järjestöjen olevan helposti saavutettava foorumi vertaistoiminnalle, sillä yhdistyksen kohderyhmällä on jo valmiiksi yhteiset arvot ja samantyyppiset elämäntilanteet. Kuusikosken mukaan vertaistoiminnalla voidaan saavuttaa kokemustietoa, eli hiljaista tietoa, joka voi muulloin hukkuu ongelmien luokittelun alle. (Niemi & Dufva 2003, 32–34.)

Pienperheyhdistyksen Lapsilisä- ja Miina- projekteissa vertaistoiminta ja kokemusasiantuntijuus olivat toiminnan keskiössä ja hiljaisesta tiedosta tehtiin näkyvää. Kyselyn tuloksista selvisi, että vertaistuki, vertaistoiminta ja vaikuttamistoiminta ovat tärkeää kaikille yhdistyksen jäsenille, joten yhdistyksellä on hyvä sauma edistää vertaistoiminnan kautta kokemusasiantuntijuutta. Kansalais- ja vertaistoiminnan, sekä kokemusasiantuntijuuden kehittäminen ja mallintaminen ovat tämän kyselytutkimuksen jälkeen edenneet paljon, sillä yhdistyksellä on tällä hetkellä palkatut vertaistoiminnan ja kansalaistoiminnan koordinaattorit.

9 LOPUKSI

Opinnäytetyön ja kehittämisprojektin toteuttaminen on ollut itselleni pitkä prosessi. Siihen on liittynyt myös paljon itsetutkiskelua siitä, voinko luottaa havaintoihini ja liittää niitä kyselytutkimuksen tuloksiin. Tiivis dialogi itseni ja yhdistyksen välillä on kuitenkin vahvistanut ajatuksia ja havaintoja. Keskusteluissa on varmasti sekoittunut omat ja yhdistyksen ajatukset, niin etten enää muista mistä suunnasta mikäkin ajatus alun perin nousi, mutta tärkeitä lie että asioita on saatu koottua yhteen. Pienperheyhdistys on ollut turvallinen ympäristö esittää ajatuksia ja kommentteja kansalaistoiminnasta ja niiden esittämisestä on syntynyt hyvää keskustelua, jota olen päässyt hyödyntämään tässä työssä.

En osannut alun perin ajatella, miten merkityksellistä kyselytutkimusta lähdimme yhdessä yhdistyksen kanssa tekemään. Jos olisin tajunnut, olisin panostanut esimerkiksi tiedonkeruu menetelmiin enemmän, mutta myös paineet ja siitä aiheutuva itsekriittisyys olisi saattanut asettua tutkimisintoa ja uteliaisuutta vastaan. On ollut hienoa nähdä, miten tutkimuksen tuloksia on yhdistetty kansalaistoiminnan kehittämiseen ja näin ollen se on palvellut tilaajan tarvetta. Konkreettisia kansalaistoiminnan kehittämisen tuloksiakin on jo näkyvissä mm. osallistujamäärien nousuna yhdistystoiminnassa.

On ollut ilo kertoa jäsenten mielipiteitä ja toiveita yhdistyksen toiminnasta tulosten avulla ja saada näkyviin jäsenten kiinnostus kansalais- ja vertaistoimintaa kohtaan. En kuitenkaan osaa tuoda esiin suoranaisia kansalaistoiminnan kehittämis- tai mallintamiskeinoja, vaan jätän niiden ideoimisen yhdistyksen ammattitaitoiselle henkilökunnalle ja yhdistyksen aktiivisille toimijoille. Mielenkiintoista olisi tietää myös, millaisia tuloksia yhdistyksen kansalaistoiminnan kyselyyn saataisi tulevaisuudessa, kun kansalaistoiminnan kehittämistä on viety entistä pidemmälle.

LÄHTEET

- Forssén, Katja & Haataja, Anita & Hakovirta, Mia (toim.) 2009. Yksinhuoltajuus Suomessa. Väestöntutkimuslaitos. Tutkimuksia D 50/2009. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Forsberg, Hannele & Nätkin, Ritva (toim.) 2003. Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus Kirja
- Harju, Aaro 2003. Yhteisellä Asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Kansanvalistusseura.
- Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2012. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.
- Kurki, Leena 2008. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Lammi-Taskula, Johanna & Karvonen, Sakari & Ahlström, Salme (toim.) 2009. Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Yliopiston kirjapaino.
- Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Jyväskylä: Bookwell Oy.
- Niemelä, Jorma & Dufva, Virpi (toim.) 2003. Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituhannella. Juva: PS-Kustannus.
- Tamminen, Arvi 1993. Uutta Viiniä Vanhassa leivissä, 25-vuotis julkaisu. Pienperheyhdistys ry.

SÄHKÖISET LÄHTEET

- Pienperheyhdistyksen www-sivut. Viitattu 15.11.2013. www.pienperhe.fi
- Lapsilisä –projektin www-sivut. Viitattu 15.11.203. www.lapsilisa.fi
- Ensi- ja turvekotien liiton Miina-projektin www-sivut. Viitattu 15.11.2013. <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/tyomuodot/vakivaltatyo/miina-projekti/>

Raha-automaatti yhdistyksen www-sivut. Viitattu 15.11.2013

<https://www.ray.fi/fi/jarjestot/hakeminen/linjaukset>

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet,

Viitattu 10.3.2013. <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu>

Tilastokeskus, Lapsiperheet tyypeittäin tilasto. Viitattu 10.3.2013.

http://www.stat.fi/til/perh/2011/perh_2011_2012-05-25_tau_003_fi.html

MUUT LÄHTEET

Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2012

Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2011

Pienperheyhdistyksen Vuosikertomus 2006

LIITTEET

Liite 1. Kansalaistoiminnan kehittämissuunnitelma

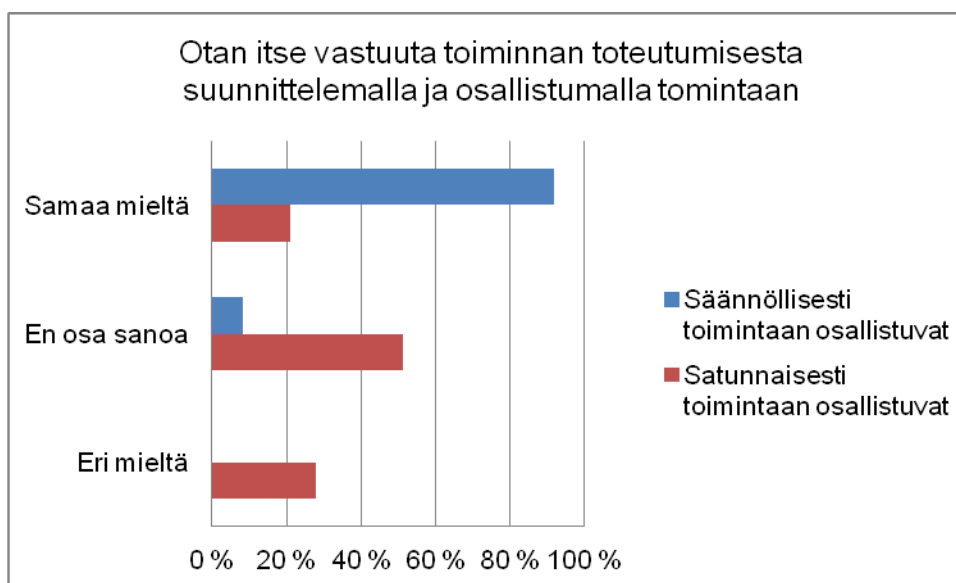
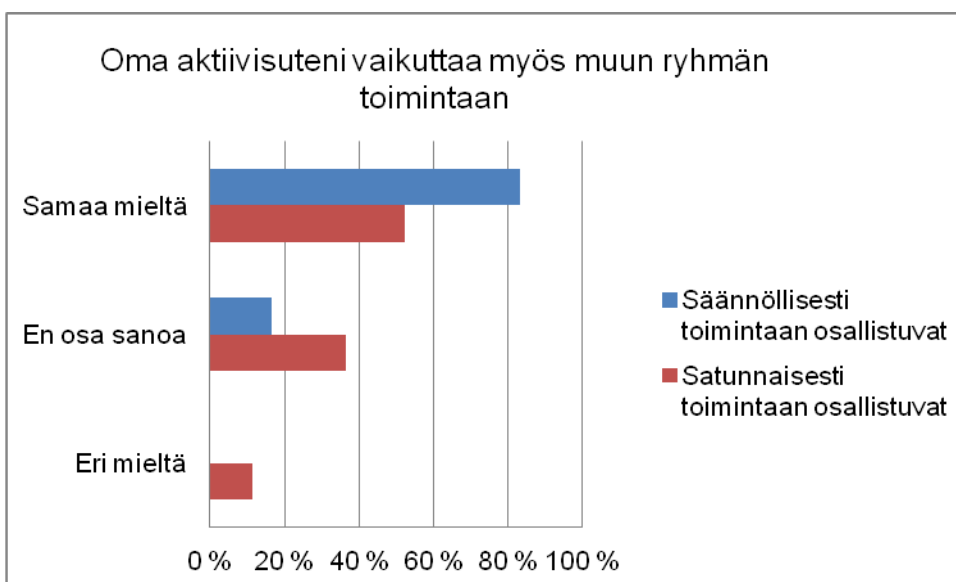
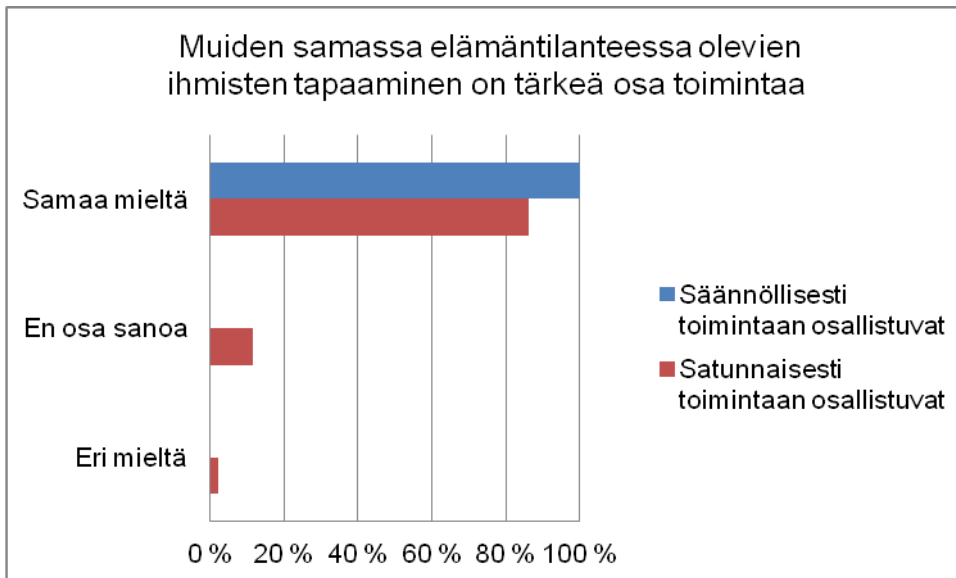
KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA**YHDISTYS: Pienperheyhdistys ry**

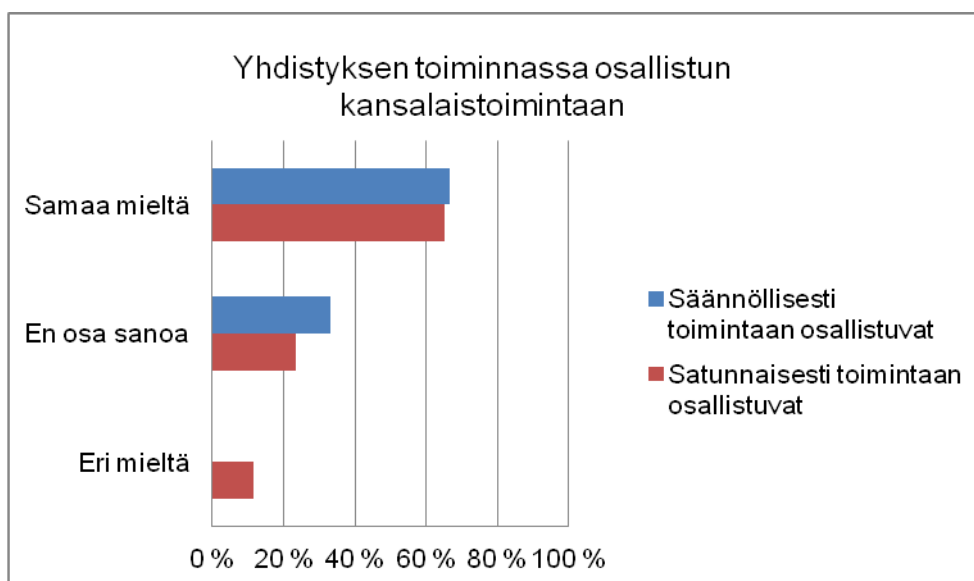
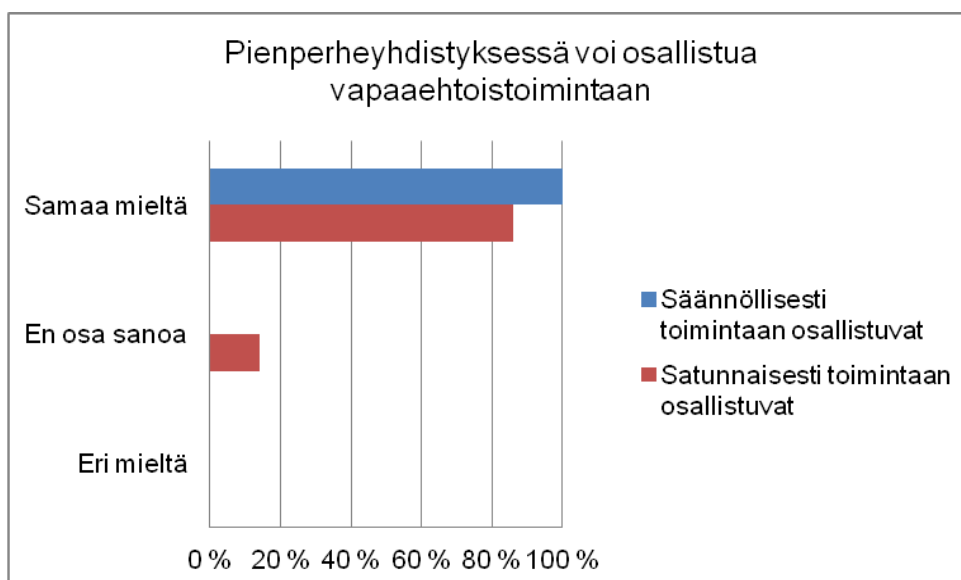
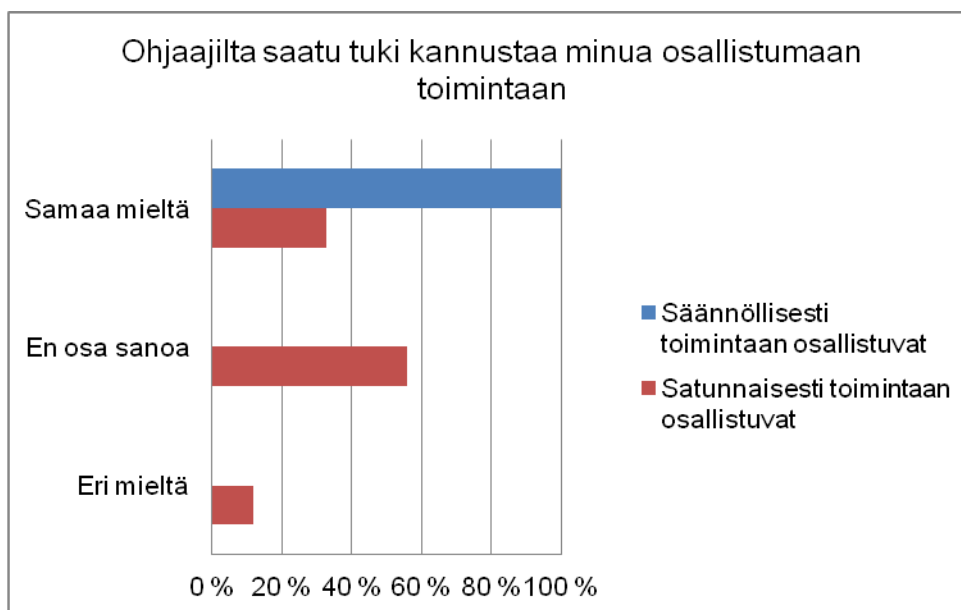
PERUSTEHTÄVÄ: Pienperheyhdistyksen tarkoituksena on toimia yksivanhempaisten perheiden aseman parantamiseksi, edistää lasten aseman parantamista yhteiskunnassa, kehittää ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä sekä muokata yleistä mielipidettä erilaisia perhemuotoja hyväksyväksi.

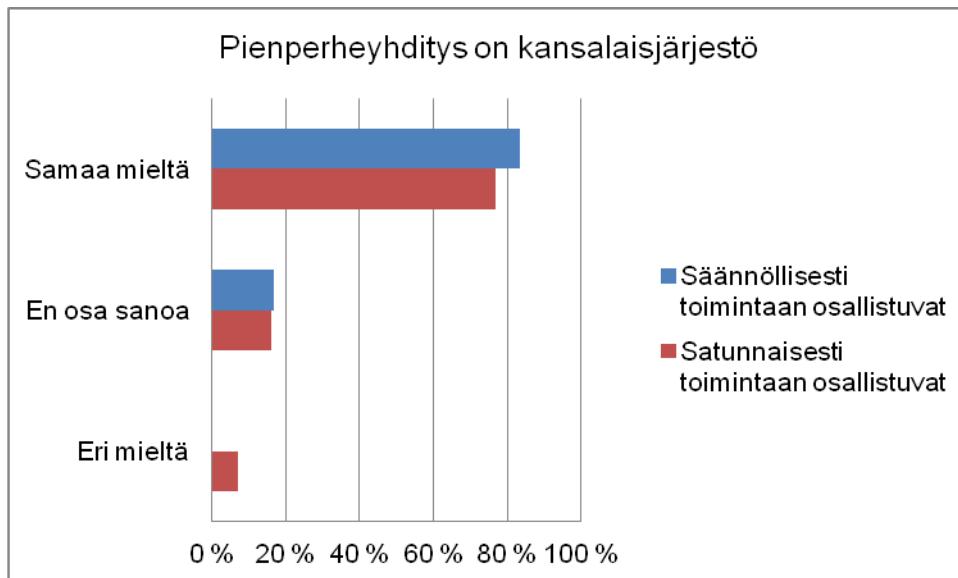
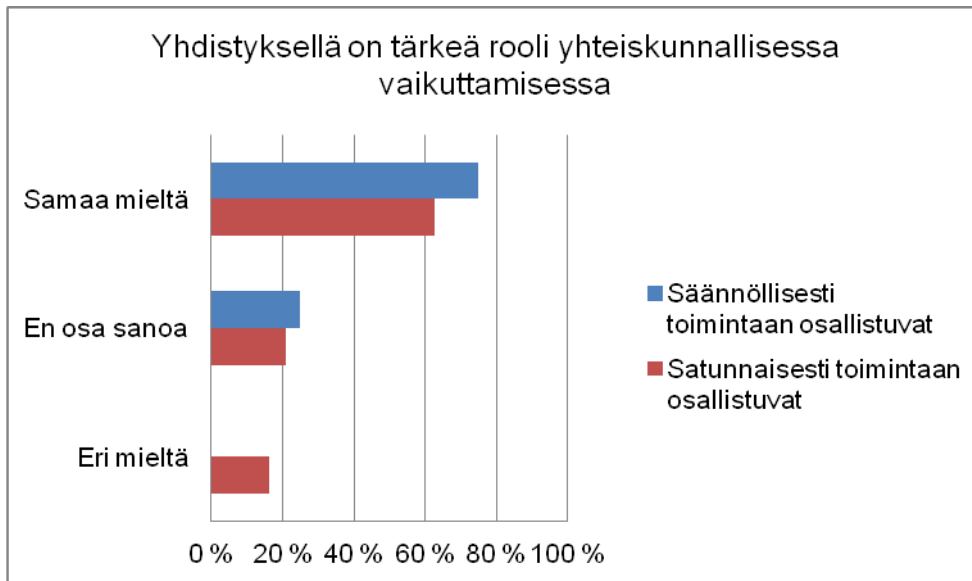
TYÖMUOTO: avopalvelut

Kehittämisen kohde	Tavoitteet (mihin pyritään)	Toimenpiteet (keinot)	Aikataulu, vastuuhenkilöt	Eri toimijoiden osallistamistavat	Väliarvioinnin ajankohdat ja tavat
Vaikuttamistoiminta	Aktiiviset jäsenet	Osallistava työtapa kaikissa toimintamuodoissa. Jäsenten kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen. Konkreettisten asioiden tarjoaminen Projektien hyvien käytäntöjen juurruttaminen.	syksy 2011 - Lapsilisä – projektin ohjaajat	Kukin toimipiste oman osallistamissuunnitelman	Vuoden 2012 keväällä, Lapsilisä – projektin väliarvioinnin yhteydessä, alkutilanteen karttoitus, dokumentointi, palaute osallistujilta, luottamushenkilöltä, työntekijöiltä
Vertaisryhmätoiminta	Vertaisohjaajien rekrytointi ja sitouttaminen	Vertaisryhmätoiminnan ohjaajan palkkaaminen, koulutus, työnohjaus, jatkuva tuki. Projektien hyvien käytäntöjen juurruttaminen.	vuosi 2012, vertaisryhmätoiminnan ohjaaja, kouluttajina yhdistyksen ammattilaiset	vapaaehtoiset vertaisohjaajat, työntekijät ja luottamushenkilöt mukana rakenteiden luomisessa	vuoden 2012 lopussa, dokumentointi, palaute osallistujilta, luottamushenkilöltä, työntekijöiltä.

Liite 2. Kansalaistoimintaa koskevien mielipideväittämiä vastaukset kaavioissa

Liite 3. Valitse kolme merkityksellisintä asiaa Pienperheyhdistyksen toiminnasta kysymyksen alkuperäisten vastaukset kaaviossa esitettyinä.

